

Berlin. Az United Press jelent Berlinből, hogy a német kormány hozzájárulását adta ehhez, hogy a németországi zsidók birodalmi szövetsége képviselőket küldjön a Genfben összeülő 21. cionista kongresszusra. Hír szerint husz képviselő kiküldéséről van szó, akik előreláthatólag mint „megfigyelők” fognak résztvenni a kongresszuson.

Jeruzsálem. Az egynapos ültatózó sztrájk alkalmából a Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemzeti tanács kiadványát intézte az angol néphez, amelyben felhívja azt, hogy vessen véget a zsidók sanyargatásának, akik a gyűlölet és üldözöttség elől csak hejzujkában keresnek menedéket. Macdonald rendelete, amellyel felületeszette a zsidó bevándorlást, árulás a zsidó néppel szemben. A palesztinai Jisuv megismétli azon elhatározását, hogy sohasem fog hozzájárulni a Fehér Könyvhöz és nem fog visszatérni semmilyen fenyegetéstől és semmilyen büntetéstől a zsidók azon természetes és történelmi jogának megvédésében, hogy visszatérjen Erec Iszraelebe. Herzog és Uziel országos főbírók ugyancsak közös felhívást intéztek az angol néphez, hogy tegye jóvá a zsidó néppel szemben elkövetett nagy igazságtalanságot. — 1939 január 1-től július 1-ig 13.025 zsidó telepedett le Palesztinában legális úton 1637 turista, valamint 2993 illegális bevándorló, akiket a rendőrség fogott el, utólag kaptak letételest engedélyt az országban. Számos turista, aki május és június havában kapott állandó tartózkodásra engedélyt, nem foglalták benne ebben a számban. — Hérom terroristát végeztek ki Akkóban. A hatóságok tovább folytatják Romellah vidékén a zsidók körül a tisztogatási munkálatokat. Még mindig nem sikerült ártalmatlanná tenni azt a 200 fegyveres arabot, akik a legfőbb arab tanács nevében folytatják a harcot, sem az „El Kassam” szélsőséges liga tagjait, akik „szent háborút” viselnek a zsidók ellen. A liga tagjai mindannyian rendkívül fanatikusok és fegyverkeztek. Vezetőjük valamennyien papok.

Prága. A Gestapo engedélyt adott egy zsidó kivándorlási hivatal felállításához, amelynek két különböző ügyosztálya van: a Palesztina Hivatal és a különböző hitközségek kivándorlási hivatala. Az utóbbi hivatal hasonló a hatásköre, mint a német zsidó birodalmi szövetségének, vagyis jogában áll tárgyalni a zsidó kivándorlási hivatal szervezésében. A Gestapo engedélyt adott dr. Franz Weidmannnak, a prágai zsidó hitközség főtitkárának, hogy Bécsbe utazzon, az ottani zsidó kivándorlási hivatal szervezésében és munka-módszerének tanulmányozása céljából. A prágai kerületi cionista bizottság ülésén a Palesztina Hivatal vezetője bejelentette, hogy a közeli hetekben 1100 csehszlovák zsidó vándorol ki Palesztinába.

Tel-Aviv. Elemiszerkellítés nyílt meg Tel-Avivben. A zsidó mezőgazdaság, kerítészet és a zsidó elemiszeripar termékeit mutatja be: gabonát, zöldséget, gyümölcsöt, hús- és tejtermékeket, konzerveket. A kiállításon szereplő ipari üzemek száma kerekken ötven.

Caunas. A liván főrabbinátus és a cionista szervezet vezetősége közös ívtáratot intéztek Chamberlain miniszterelnökhöz, amelyben tiltakoztak a zsidó bevándorlás leállítására ellen.

Belgrád. A jugoszláv zsidóság a Jewish Agency genfi ülészekén dr. Bukics Plade fogja képviselni. Dr. Plade a Dné Brit páholyok elnöke és a belgrádi szefárd zsidó hitközség volt elnöke. Pótdelégátusok: Heinrich vezérigazgató Zágrábról, I. R. Bernard Robicsek, a pénzügyminisztérium vezérigazgatója és Mika Elroim, a Keren Hájjeszod belgrádi kuratóriumának elnöke.

Bécs. A Reuter tudni véli, hogy amerikai zsidók egy milióni bankban 8 millió dollárt tettek le a zsidó emigrációs részére. Az összeghez Charlie Chaplin is hozzájárult.

Berlin. A nagyváradi Mizrahi hachsara telepéről lapunk más helyén hozunk cikket. Ezuttal arról emlékezünk meg, hogy Abrahamovits Moise héber tanár Erdélyben akciót vezet le ennek a telepnek a fejlesztése és kibővítése érdekében. Ez annál is indokoltabb, mert igen sok erdélyi fiú és leány nyer kiképzést ezen a hachsara telepen. Az akció elég szép erkölcsi és anyagi eredménnyel végződött és sok helyen friss lendületet vitt a helycsoportokba.

Erdélyi akció a mizrahi hachsara-lelep érdekében

A nagyváradi Mizrahi hachsara telepéről lapunk más helyén hozunk cikket. Ezuttal arról emlékezünk meg, hogy Abrahamovits Moise héber tanár Erdélyben akciót vezet le ennek a telepnek a fejlesztése és kibővítése érdekében. Ez annál is indokoltabb, mert igen sok erdélyi fiú és leány nyer kiképzést ezen a hachsara telepen. Az akció elég szép erkölcsi és anyagi eredménnyel végződött és sok helyen friss lendületet vitt a helycsoportokba.

A meglátogatott helycsoportokról a következő beszámoló közöljük: Seini (Szierváralja) akciójában résztvettek Steinmetz Miklós, Benedikt Miklós és Béla.

Baia-Mare (Nagybánya) akcióját támogatta: Sándor Arnold, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi elnöke, dr. Rosenberg Simon, dr. Sarudi Farkas, Dézsi Mihály, a Mizrahi helycsoport elnöke és Hirsch Jakab elnök. Somcuta-Mare (Nagysomköt) dr. Blumenfeld Pál, Lázár Lajos és Herschkovits Lipót, utóbbi mint a Brit Hanoar Hamizrahi elnöke segítkeztek.

Ileanda (Iondán) Mejer József és Friedmann Mór BHH elnök.

Beclean (Bethlenben) dr. Fried Andor és Kornblum ch. támogatták az akciót.

Naszódon Siegelstein Abraham. Grün N. vettek részt a munkában és a hitközség külön adományozott 500 leit.

Cebul Silvaniei (Szilgyecseh-ben) a hitközség 500 leit adott, Borgida József, a ZsNSz. elnöke és Silberger Lajos, a BHH elnöke kértek részt a szervezésből.

Zsibón a hitközség adakozott.

Borgoprundon Weissman Mayer. Besztercén Wieder Sámuel, a BHH elnöke, országos executívájának tagja, Merkovits Solomon BHH elnök, Spitz Jakab, Mandel Moise, Elefánt N., Reicherd N. és Salamon Jakab járultak hozzá az akció sikeréhez.

Tárgu-Muresen (Marosvásárhelyen) Gruber Salomon tanár, országos vezetőségi tag, Ferenc Imre, a Poale Hadati elnöke, Abraham Géza, Izsaák József és Walter N. végeztek példás munkát.

Reghinben Fogel Zachawa, Mercures-Ciucen Liebermann David, míg Gheorgheni Sternberg, a Mizrahi elnöke, Glück Mihály és Weinberger ch. szereztek érdekeket.

A meglátogatott csoportokon kívül külön ki kell emelnünk, hogy több erdélyi hitközség felismerve a mai rendkívüli idők körülményei által diktált szükségszerűség parancsait, intenzív részt vett a nagyváradi Mizrahi chaluctelep támogatásában. Sajnos azonban, számos hitközség még nem emelkedett fel ama kötelezettség magaslatának tudatára, hogy a hozzá intézett megkeresésekre megfelelő válaszadás és támogatás által az ifjúságot nehéz önképző és önénevelő munkájában erősítse. Reméljük, hogy utólagosan erre is sor kerül, hogy lehetővé tessenék a Szentföldön egy megfelelő erdélyi mizrachista kibucnak a felállítását.

— ELJEGYZES. Rothschild Alice (Gurahont) és Korách Ernő (Aghiresu) jegyzék.

— Háziasson nevelt 19 éves szép leányomat férjhezadnám jó hangú, megfelelő tudmudisztikus előképzettséggel rendelkező, vallásos fiatalemberhez, aki alkalmas orthodox metszői állás betöltésére. Komoly referenciák ajánlataikat juttassák el zárt borítékba „Zivig Misumájim” jellege alatt a kiadóba.

S-U-M-O-R

RABBIK A KÁNIKULÁBAN

A strandszezon idején történt, hogy egy „szabadszemlém” rabbi, aki nem túlságosan rigorozusan tartotta be a vallási előírásokat, megjelenés az uszoda közös medencéjében és ott vígan lubickolt a hölgyek között. Meglátta ott egyik híve és méltatlankodva szólította meg: — Hogyan rabbi ur, Ön itt fürdök együt a nőkkel?

— Igen, — válaszolta mállódósan a rabbi, — én ugyanis csak szárazföldön vagyok rabbi, de a vízben nem... #

Ugyanerről a rabbiról mesélik: Egy napon a mincha imánán a minjából hiányzott a tizedik. Az egyházi lélekszakaadvá ment a rabbi után és hívta a gyülekezetbe, hogy megkezdhesék az imádkozást.

— Sajnálom, — mondta a samesznek a rabbi, — most nem megyek minjához, most szabadságon vagyok. #

Egy nőgyűlölő rabbi, aki egyébként nem vette meg a világi élvezeteket és a strandra is eljárat, egy társaságban könnyűvérű hölgy megakart közelíteni. A rabbi azonban nem reagált a hölgy közeledésére. Egy ízben éppen a medencében voltak mindketten, amikor a nő a rabbi előtt uszált és sejtelenen monda neki: — Látja rabbi ur, hogy körülcókolnak a hullámok? — Igen, — mondta ridegen a rabbi, — de rögtön el is távolódnak Ontól.

ÁTRÉTEGZŐDÉS

Két hitorsunk, akik valamikor jólkereső tözsdések voltak, lecsuszta, találkoznak az utcán. — Na, mi van veled? — kérdi az egyik. — Fakeskedő vagyok, — mondja a másik. — Fakeskedő? — Igen. Gyűlöl árulok az utcán.

NÉMET-ZSIDÓ EGYETÉRTÉS

— Mit szólsz, a németek és a zsidók közt a legtehetősebb egyetértés van. — Na? — A németek azt akarják, hogy minden zsidó kivándoroljon és a zsidók mind ki akarnak vándorolni. ÉSZ ÉS LÁB

Ész nélkül elkövetett tettek olyanok, mint a láb cipő nélkül. Ész tettek nélkül olyan, mint a cipő láb nélkül.

KÉT LEGY BESZÉLGET...

Két légy beszélget a hosszú tél után, amikor kezdődik a tavasz. — Te hoi volád! — kérdi az egyik — a hosszú téli hónapokon át. — Egy faliorában és ezért egy percig sem tudtam aludni, mert az óra folyton kegyeggett... — No és te? — En egy jótékonyági perselyben egy gazdag emberrel voltam és egész télen át nagyszerűen aludtam és pihenhettem...

ÜLNEK A VIZNÉL ÉS A BORNAL...

Edmund Rotschild báró, aki Palesztina nagy filantropja volt, meglátogatta egy ízben Rison Le Cion borpincéit. Nagyon ízlettek neki a borok, azonban az egyik lejtánál megállott, mert úgy érezte, hogy ezt vízzel vegyítették. Így szólt az öreg báró: — Tudjátok barátaim, mi a különbség az egykor Babylon vizeimél számorkodó zsidók és a mai borkereskedők között? Die Juden von Babel, sind gewesen beim Wasser, und haben Geweint, und die heutige Weinhandler, setzen bei die Weinen und Wassern... #

MIT MONDOTT BERNHARD SHAW?

A híres angol humoristától megkérdezték, hogy mi tart örökké a világban? Erre azt válaszolta: — Az igazság és a szeretet. — De hiszen a mai világban ezt a két fogalmat alig-alig valósítják meg? — Épen ezért, — hangzott Shaw válasza, — mert kevesen használják őket, azért tartanak majd olyan sokáig... #

BUN DE IMPRIMAT. „GRAFICA”, ORADEA

NÉPUNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCĂ Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Genf nem lehet a zsidó München

A zsidóságnak is van Chamberlain-je, a zsidóságnak is van Münchenje. Csak míg ez az egész világot lázas izgalomba hozta, addig a mi „Chamberlainünk” és a „mi Münchenünk” iöképen bennünket érdekel. Ez a zsidó Chamberlain — Weizman, a mi Münchenünk a két év előtti zürichi világkongresszus. Akkor detersált a cionista világszervezet a kéllaki angol politikának és míg a zsidóellenes tendencia az utóbbi két évben folyton növekedett, addig a mi ellenállóképességünk úgy gálut, mint a palesztinóli szempontról fokozott mértékben gyengült. Két évvel ezelőtt még a „ja” és „nein” járt és a világ azt hitte, hogyha egy groteszk és nyomorék állam is, de mégis csak „zsidó állam” lesz. Ma már ez is a múlt és néhány nap múlva újra összeül a cionista világkongresszus Genfben és a világ zsidósága szvszorongva várja, hogy nem-e lesz ebből is egy újabb „zsidó München?”

Bevalljuk őszintén, hogy mi nem váruunk semmi sorsdöntőt és semmi olyasmit a genfi tanácskozásoktól, ami egy jótányival is előbbre vinné a zsidó Palesztina ügyét. Hogy miért? Mert egy ilyen világkongresszus előtt legalább a zsidó közvéleménynek tudni, vagy sejteti kellene az irányítók szónoklatiból vagy cikkeiből, hogy milyen is lesz az irányzat, mi lesz az állásfoglalás? Két évvel ezelőtt tudta mindenki előre, hogy miről lesz szó. Elfogadni vagy nem elfogadni? Ma meg ez a halvány reménységűr sincsen. Mert nincs mit elogadni és nincs mit elutasítani. A Fehér Könyvet talán? Erről már leadták a véleményüket a mi Chamberlainjeink, ígérték is erős ellenlépéseket, de eddig nem történt semmimem. Előre látjuk, hogy lesznek három-négyórás gyönyörű héber és angol szónoklatok és a diplomáciai páholyokban ott fog ülni hidegen és mereven az angol nagykövet, meg néhány demokratikus állam megbízottja. A beszédek szólni fognak a zsidó nyomorról, a német üldözésről, meg arról, hogy egyedül és kizárólag Palesztina a gyógyír.

De mind semmi! Szócséplés lesz és kongresszusi hangulat. A rezolúciók lagymatagok lesznek és ha lesz is egy-egy élesebb szó a „szent diplomácia” nevében, le lesz mindenki hangfogózva. Holott a delegátusokat előre kellett volna megfelelően instruálni és valamilyen irányban világgpropagandát kijeitenni a szilárd és határozott állásfoglalást illetőleg. A kiindulópont csak egy lehetne: vegye tudomásul a zsidó világközvélemény, hogy az angolok kimondottan antiszemita. Ezernyi bizonyítékunk van rá, hogy a palesztinai angol tisztviselők és rendőrség elitogultan rosszindulata a zsidókkal szemben. A gyarmati négerrekehez szokott tisztviselők prepotenciája, a civilruhás

rendőr, amint megveri a zsidó gyerekeket, meg az egész ottani angol metódus, ki-mondott zsidógyűlöletre vall. Tulmenően azon, hogy az arabokkal szemben szemlegések lennének. A legális és illegális álljával szembeni állásfoglalás, a brit parlament Palesztina-vitái, a menekültek kiméletlen és ellenséges kezelése mind azt bizonyítják, hogy amikor az angolok Palesztinát és a zsidóságot összekapcsolják, akkor azt csak az ellenségeskedés és gyűlölet metódusaival teszik. Az angol nem is annyira antiszemita, mint inkább anti-zsidó. Mert a sémita arabokkal szemben sokkal toleránsabb. Azokkal állandóan tárgyal. Hol Kairóban, hol másutt. Még a gyűlölő multti követéit is folyton fogadja Macdonald, a zsidógyűlölő gyarmatügyi miniszter. Sőt a multti visszahozatálról is tárgyalgatnak. És a multti „feltételeket” is szab, mert tudják, hogy ők mindent, amit lehet: megkapnak, mi zsidók pedig semmit. Holott micsoda heroikus küzdelem folyt a világ zsidósága ezért a kis földért. Emberéleteket áldoz ezerszámra, milliókat fontokban és közben meg a földvásárlás terén is gettót akarnak leállítani.

Minden héten más és más tervet pendítenek meg. Hol azt, hogy drótsövényit állítanak a tengerpartra a zsidó bevándorlók ellen. Az egész világon minden angol konzul követ és titkos megbízott azzal van többet között elfoglalva, hogy jelentéseket küldjön arról, hol és mikor száll hajóra az üldözött zsidó, hogy meneküljön az európai kancsuka elől az angol gummitob karjaiba. Törvényhozó tanácsból beszélnek, arab többséggel, kerültekől, ahol arab a kormányzó és zsidó az alkormányzó. A „kerületek”-et pedig úgy kell megvonni, hogy Tel-Aviv 200.000 zsidóját a 11.000 lakossal rendelkező Ludból kormányozzák. „Kanton”-okról beszélnek, amelyből inkább átok, mint ádás háramjanék a zsidóságra Palesztinában ilyen metódusokkal. Az „illegális” allját tűz

zel-vassal akarják megzavarni. Ellogni a kapitányt és matrózokat behörtönözni, a hajókat elkonflikálni. Gettót csinálni a mi országunkból! A londoni elsőházban pedig egészen kétszínű válaszokat adni az ideges interpellációkra.

Egy nagy és világgraszoló fájdalom-kidáltásnak kellene a genfi világkongresszusnak lenni! Rosszabb már nem lehet a helyzet. S nem tűrhető tovább ez az angolok részéről megnyilvánuló anti-zsidó tendencia. Weizman dr-nak, a világszervezet elnökének nem szabadna többé egy bedlítani a problémát, hogy még mindig a „diplomácia” játsza a löszerepet. Wegdwood ezredes és az angol parlament más számottevő vezetői, akik a zsidók őszinte barátai, nyíltan hangozatják, hogy a fait-accompli idejét éljük.

Ha a genfi világkongresszus újra a szótecsérlés taktikájára fogja beállítani magát, akkor igazán kár az energidért és a sok pénzért, amibe ezek a genfi napok kerülnek. A kiindulópont az angolok zsidóellenessége kellene legyen. Erre kellene építeni az egész jövőndő taktikát. Veszteni valónk nem igen van! A határok lezárva, a földvásárlás betiltva, az angol tisztviselők és rendőrség zsidóellenes, ami a válalkozási kedvet megöli. Mi volna még, amit az angolok tehetnek ellenünk? Csaknem semmi! Ellenben, ha erőlyesen vi-réggá kiáltanánk a genfi fórumról, hogy a zsidók szenvedése nem tűrheti ezt az elodázgató kétszínű taktikát, ha jogainkra erőlyesen hivatkozunk és nyíltan kitarjuk sebeinket — minden diplomácia nélkül — a világ elé, akkor talán megfordítatjuk az irányvonalat, amely most ellenünk irányul. Genf nem lehet a zsidó „München,” s nem temetheti el a zsidó Palesztina utolsó reményét.

A tetterős karokra és a népi dinamika felépített Palesztina-politika az egyedüli lehetséges út. Minden más csak „gyalogósvény,” amely a nagy semmisségbe torkollik. Egyelőre nem sokat látunk a lendületből, de talán az elkeseredés jáldalma mégis megváltoztatja a tendenciát és nem fogunk mélysegesen csatlakozni! #

Tömegletartóztatások és házkutatások Palesztinában

Jeruzsálem. — A palesztinai rendőrség ujabban a legszigorubab és legerélyesebben jár el a zsidóság ellen. Tömegletartóztatások és házkutatások voltak a több, mint száz embert fogtak el egyetlen éjszakán.

várost a razzia alkalmából és hajnali 3 és 4 óra között rohtak meg a házakat. Mindenkit felvettek álmukból és nagyon sok régi telepeket fogtak el, köztük te-kintélyes városi tanácsosokat is. Három orvos és egy ghailir-káplár is van a letartóztatottak között.

A teljesen indokolatlan letartóztatottak között igen sok a jobbmodú naranccos-tulajdonos és önálló kolonista. A lgetőbb letartóztatás azért történt, mert a revizionistákkal szimpatizáltak. Petah-Tikvában a rendőrség három részre osztalta a

A letartóztatások és ellenőrzéses házkutatások nagy megütözést és elkeseredést keltenek egész Palesztinában és nőveli a zsidóság ellenszenvét az angol hatóságokkal szemben.

Olcson és jól elkezheth
Herschkovits
orth. kóser pensiójában
BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
(bejárát Strada Soarelui 7).

hatja halkán a véleményét. Szép, szép ez az erély, csak nincsen-e kicsit késő — Keresztes Fischer Ferenc miniszter ur?

Egy világhírű zsidó karakterologus Erdélyben

A szelvihar őt is felkapta. Az a számom, amely annyi zsidó karriert tett tönkre, vagy tört derékba, éppen akkor, amikor felléle iverlésben volt. Most itt ül szerkesztőségünkben. Atutazóban van Nagyváradon. Egyik barátja hívta meg, hogy egy kicsi erdélyi fűrdőhelyen írja meg könyvét, amelyet kiadók versengenek.

A neve: E. A. Brahm. Világhírű tudós, aki eddig is nagyot alkotott a lélekelemzés terén. Nevét ismerhetjük külföldi nagy lapokból. A léleknek bűvára, aki sorsokat tud kiolvasni egy-egy szóból, amelyet az illető papirta vet. Azt mondja, hogy az iras, az tulajdonképpen nem is „írás”, hanem olyan, mint a földtani intézetek szeizmográfiája. A lelket meg lehet ismerni az írásból.

Szembem ülünk E. A. Brahm-al. Örökig hallgatjuk, Szédléletes tudását, érdekes arcát, komoly hangját figyeljük. Elmondja életét. Külföldi nagy városok metafizikai társaságaiban tartott előadásokat. A modern grafológiában európai neve van. Ezen társaságok elnökségének tagja. A német tudósok még ma is hivatkoznak rá. Pedig tudja, hogy zsidó. De mennyire zsidó. Olyan alapvető tudása van a talmdikus iradalomban, ahogy ismeri a budhizmust és brahmanizmus labirintusát. A zohar miszticizmusát is alaposan ismeri, ma is tanulja. Kell neki, a tudományhoz. S minden érdekes oktetéget nagyszerű és bannulatos szerénység kísér. Leikimelyesek, megérzések. Ismeri a mikrokozmasz és makrokozmasz rejtelmét. Minden távoli és modern tudományos megállapításnak alapja a zsidó tudás. Ez a betonalap. Erre lehet építeni gigantikus szellemi várakat.

Hova készült? A nyolcadik grafológiai világkongresszusra, amely nemskorán Belgiumban lesz. Ez utja előtt jött el Romániába pihenni és dolgozni. Új művét, Most Bázna ment, ott fog dolgozni. Egyszerre több nyelven jelenik meg munkája. Felőleli majd a vérkeringés és kézírás kapcsolatát. Nem lehet elbujni szeme elől, mert az írásból még a betegségére való diszpozíciókat is megállapítja.

Távozása előtt még egy kérdést ad fel nekünk. Miért írják a szoferek a Szentírót egy-egy fejelettel, vagy fejelettel a végzetnek nincs kegyelem? ...

Nem merle felbontani. Elnyertem teltt arra a székre, amelyet a halálba való ugrodasszául készített volt oda az ablak alá és percekig a szemembe bámult. Mi van ebben a levélben: élet, vagy a könyörtelen halál? Végre felbontotta és Emma felugrott, hogy nyomban a díványra ájult. — Élet! — azután percekig nem tudott megállni. Csak feküdt, mintha valami, aki nagy betegségen esett át és még nem tudja, végleg elvározott-e a gyáa mellől a halálának könyörtelen angyala.

Laasan mégis csak magához tért és felesmélt. — Igén, ugy van, — rebegte állg hallhatóan, — el-távozott mellőlem a kísértés. Tőle van a levél... ez a levél rossz cím alá küldte, azért kaptam oly késedelmesen kézhez. De hála Istennek, jobb később, mint soha! — No, de mit ír az amerikai fiatal ur? — kérdezte a szállásadó asszonya, aki bejött volt és hallotta ezt a beszédet.

Azt írja, hogy tavasza ájton és végleg itt marad mellettem, mint a férjem. S hogy addig se legyenek gondjaim, ezer dollárt is küldött a levélben... hála neked, te jó Isten, hála! — S mikor a házasszony kiment és Emma szemé az ablakra tévedt, az előtte kikészített székre, nagy boldogságában is még egyszer megborzott. — Istenem, — gondolta, ha te nem jutsz eszembe... ha nem fohászodom fel hozzád, hogy kegyelmes bíráram légy... —

forma betűkkel? Nem tudunk rá válaszolni. Mire megmondja, hogy a régi tudósok még arra is tekintettel voltak, hogy ne lehesen a színáji írásokat grafológiára felhasználni. Előírták, hogy a betűk egyformák legyenek és az írás módja is előírásos. A betűket így és így kell írni, Mert egy örökbecsű műben nem szabad látni az író egyéniségét. Különböen a héber grafológia egyedüli és legismertebb művelője a világban.

Meghívjuk, hogy tartson előadást néhány erdélyi városban. Ha ideje engedi, a pihenése után egy-két helyen talán előadást fog tartani. Nagy élmény lesz ez, szeretnénk már hallani.

Amikor keresztények mentik meg a Tórárt

Amikor majd a nemzeti szocializmus uralma véget fog érni Németországban, akkor egy olyan térről fogunk elköszödni a kutatás, ami nem várik majd egyenre a német népek. Majd jönnek a hósi époszok azokról a fajnémelekről, akik segítettek zsidóknak és zsidóknak. Azokat az emberi megnyilatkozásokat fogják esokorra szedni, amit ma gondosan rejtegelni kell mindenkinél, a német határokon belül, különben Dachau és a többi koncentrációs táborok rémségei nyílnak meg előttük. Néha-néha mégis kiszűrőrog néhány kis epizód, amelyet regisztrálni nem hálátlan feladat.

Ime: Tel Aviban, a Beth Jiszrael imaegyesület két régi Tóratekerest avatott fel az elmúlt szombatok egyikén. Két Tóratekerest, amelyet az elmúlt év novemberében, égő zsinagógákból mentettek ki. Az egyiket, egy kis németországi hitközség templomából néhány keresztény paraszt mentett ki. Barátságos viszonyban voltak a zsidókkal és amikor égett a templomuk, életük veszélyeztetéséről mentették ki a szent tekerest és rejtegették házaikban. Amikor nemrégiben néhány zsidó család elindult onnan Palesztinába, odaadták nekik, hogy vigyék ki és tegyék ismét méltó helyükre. A másik Tóratekerest Berlinből hozták emigrált zsidók.

Majd késői nemzedékek úgy fognak tekinteni ezekre a Tóratekeresekre, mint korunk embereinek bannulatos bűnösségére és emelkedettségére. Elnézik majd őket, mert égő templomok üszkeiből menekítették ki őket, amikor barbár kezek templomokat gyújtottak fel. Ez emberi kezek, — árják — mentette ki őket a pokolból. Mi regisztráljuk az eseményeket és megállapítjuk, hogy a nyolcvanmillió német népek is vannak emberien érző milliói, akik szóhoz fognak még jutni és visszavonulnak majd a németiség, a kultur-emberiség útjára... —

Mondain chasszidok

Az erdélyi fűrdőhelyek kicsinyek. Nem hasonlíthatók Abbázaihoz, vagy Karsbadhoz, amelyek egészen nagyvonalúak és az ott nyaraló emberek tudták szoparalizálni magukat. De ezek a kis fűrdőhelyek nagyon egyszerűek és mindenki tud mindent mindenkiről.

Ennek „köszönhető”, hogy napról-napra kapunk „intim” híreket ezekről a fűrdőléről. Oh, ne tessék indiszkrétciókra gondolni, hiszen ez nem a mi feladatunk és semmi közünk hozzá. De az mégis csak egy kissé a nyilvánosság alá tartozik, hogy „prominens” chasszid családok asszonyai és leányai, egészen elkezérik a bösz atya, vagy a még böszebb férjet, aki otthon elfordul és — bocsánat a kifejezésért — kiköp, amikor hallja, hogy nők nyilvános helyeken fűrdenek férfiak társaságában, meg hogy esténként táncolnak. — Ez viszi romlásba a zsidóságot — mondják — és ez ellen kell

küzdeni minden erővel. „Ki kell írni!” azokat a zsidó közelétekből, akiknek családja ilyen világi életet él.

S mit beszélnek azok, akik ezen a nyáron az erdélyi fűrdőhelyeken nyaralnak? Semmi más, minthogy ezek a chasszid csemeték nagyrésze nem csupán világi, hanem félvilági életet is élnek. A közös strandon feszes trikóban feszítenek, esténként a parketten keringőznek; miközben az „atya”, a szatmári és más rabbi udvarok legprominensebb előkelősége. Ugy járnak ezzel, mint Palesztinával. Folyton szidták, átkozták és a végén ök az első, akik érdekltséget vállalnak a „posimok” vérvél és verejtékével épített országban.

A világi és félvilági chasszid leányok és asszonyok különleges csemegett jelentenek azoknak, akik ezt a jelenséget azért állapítják meg elégtétellel, mert ezek az urak voltak azok, akik nem ismerték a német közmondást: Wer Kinder hat in die Wiegen, lasse die Menschen in Frieden!

Akiknek gyermekei vannak, az ne kritizálja a másét, Tartsa vissza kritikái hangját, mert ha még egyszer hangoskodni mernek, akkor jönnek a fotográfiai is: öngyűségiés, amint fűrdenek a strandon, táncolnak a Kursalonban, ebédelnek a kaszinóban, flörtölnek az erdőben és a többi és a többi, többi, többi... —

Félvérek a székesegyházban

Újságok hasábjain olvashatjuk. Rendszerint szép nevek és a végén: „az esküvő déltől egy-kor a rom. kat. székesegyházban.” Aki nem ismeri a szereplőket, tovább lapoz. Előrege sablonos házassági hír. De ha jobban belenézünk a hír mögé, akkor azt látjuk, hogy a székesegyház baldachinja alatt nem keresztények állanak, hanem híkeresztelkedettek, vagy félvérek. Tudja az ég, mi már mindent megszoktunk. Régebben egy ilyen esküvőt hírt nem huztak így alá, azzal a római katolikus székesegyházzal. De most már ezt is meg kell szokjuk. A családok, amerre nézünk, még mindentéle mélyet benne gyökereznek a zsidóságban. De a fiatalok azt hiszik, hogy a boldogulás és harrier szárnyaira illeik akkor, amikor a tiszteletreméltó kanonok adja rájuk az egyház áldását.

Egy kissé mégis furcsa az, hogy ennire tudomásul kell veyük azt, hogy ezek a fiatalok, meg a többiek is, akik ezt az utat kezdtek, szakítottak — illetőleg szakítani akarnak — a múlttal. Mi csak azt mondjuk, ez a múlt visszahuz. Olyan mint a hinar. Nem lehet kilábalni belőle. Visszahuznak a sírok a temetőbe, visszahuz a környezet, visszahuz a kor levegője, amely a maga telliér felvér elméletével állami mentelepek hangulatát akarja bevarázsolni az emberi társadalom recessió-rojogó marványpalotákkal helyettesített lelki-istállójába. A félvérek házassága negyedvereket eredményezhet. Majd generációk után: majdnem semmit. De ha tovább folyik ez a mentelepi disztingció, — nímsem használ.

Az esküvőden én is ott leszek — kezdődik az érzelmes dalocská. Nos hat ezen az esküvőn „én is ott leszek”, én is, a zsidó közvélemény. Legyetek gyerekek boldogok. Elvágro a székesegyház ad össze banneteket és bárha a zsidó szülők és nagyszülők imádkoznak „óda!” az utódok boldogságáért, azért még lehet boldog is egy keresztény házasság.

Az „aldás” sohasem árt, főleg ha több helyről is érkezik... —

Kényelmes Pensió! Elsőrendű ort. kösmer vendéglő és bodega! Gelbstein-nál, București Str. Azilul de Noaple 12. Telefon 51-2-39 Űcső és pontos kiszolgálás!

Wasserstrom Sándor:

Szombat Munkácson...

1. ELGYÓTÓRT ZSIDÓ LELKEK EGYBEOLVADNAK A SABBAT NYUGALMAVAL Különleges város ez a Munkács. Páratlan a maga nemében. Mintha a Niagara jutna eszembe. Ott dörbög a hollaton vízmennyiség a mélységbe, ugy ad messzire hangzó csobogást és dobbanást a vallási életnek az a mindent magával ragadó zuhataga, amely előtti azokat, akiknek van fülük és érzékük a megnyilatkozások iránt.

Munkács szombatban. Ez valami nem minden-napos élmény és látvány. Egy antiszemita nem ödió látvány, sőt még egy amolyan igazi asszimiláns is szivesebben nézi a bugaci család jellegzet-ségeit és el tud „bajlódni” a mezőkövesdi, vagy egyéb népviseleten. Aközben van „érzék” egy asszimiláns zsidónak. Viszont mi, akik másként vagyunk beállítva, előttük szintén „bajos” az a zsidó kisfány, aki pletkét delután siet a kalácsokkal hazafelé. A pészcos gyerek, aki a fellétt borti viszi keddusra, meg az erős fogbaszekadt zsidó napzá-mosok, akik a sotoletot viszik a pékhez, meg egyéb szombathoz tartozó munkákat végeznek.

Általában ez a város a szombati és a szom-batból él. A sok kicsiny luftezsztencia, amely teng-leng napról-napra, valamiképpen bekapcsolódik a szombat szolgálatába. Azok a kis zsidócskák, akik ládtkon, asztalokon, sokszor egy kiterített ab-rorsson, vagy keszkenőn kipakolt bogatet árukból, szabadban vagy kapualjakban meghuzódva vélik létük anyagi alapját megtalálni. Valamennyien, vagy mondjuk jórészt szombathoz tartozó az a Szombat-Királynő-jét dicsőítő kegyzserékek és élelmiszerekkel foglalkoznak.

Lázos sürgős-forgás jellemzi Munkács hétköz-napjait is, de a szombatra való készülődés, a kis gettó mellékúccak zsidói is a főbb utvonalaakra ker-gel és amikor beköveleik az szombat, mintha va-lami különleges szemmel szálnák meg a város. Pénteken a kérgeskezű és fizikai szenvedésekben elgyő-tört lelkek feloldnak, hogy egybeolvadjanak a szent sabbat nyugalmával... Most érem csak, hogy miért nevezik ezt a várost „Klein Jerusalem”-nek. Sabbatra egészen zsidóvá lesz. Péntek este minden csendessé válik, de azután szombat reggel megindul újra a zarándoklat a nagy templomba és a számtalan imaházba.

Imádkoznak és mert egy kicsit ez is szeretk — vitalkoznak is. Ma már nincsenek olyan életre-halálra szóló nagy viték, sőt veszekedések, mint voltak az emlékeztetés munkácsi-belzi-szponcrai — cionista — viték során.

Most csendesek az utcák, az üzletek zárva van-nak. Most pihen a sok Jiszoschor és Zevtlán. Akik kiszolgálják a Tudást és akik tanulnak. Ma nem gondolnak még azokra az „üzletekre” sem, amely-lyek tisztára a szombatra és a többi ünnepekre ba-zirozódik. Sokan, nagyon sokan élnek itten a val-lási eszközzeiből. Az ezüst Tóradiszektől kezdve a purtini „gregerli”-ig, a chonukai és egyéb gyertyák-tól a „nesomlicht”-ig és a trendeltől — a magil-léig.

2. A LATORCA PARTI ZSINAGÓGA A „NAGY” ÉS A SOK KIS BET HAMIDRAS Most nyugalom van és csend. Csak az imaház-zekek körül van élet. Ez utóbbit „nagy”-nak azért hívják, mivel a gettó-uccékban, sok, nagyon sok kisebb Bet Hamidras van. Van egy szép és impo-záns nagy zsinagógója és egy nagy Bet Hamidras. Mindkettő a Latorca partján, szemben egymással. A nagy templomban kétszer van schrisz ima szom-bat délelőtt, de a Bet Hamidrasban a nagy terem-ben és a kisebb helységeiben folyton van schrisz-ima, egészen a késő delutáni órákig, amíg eljön szerintük a muszaf ima ideje. Már mint a chasszid muszaf ima ideje

A nagy templom zsúfolt és úgy néz ki, mint a többi hasonló templomok. Csak a kétemeleles női karzat rócsozata van kétszeres tüllel befödve, ne-hogy egy tekintet is találkozhassék a lentivel.

A Bet Hamidrasban is nagy a sokaság, előtte kaffános, fehér harisnyás és felcipős tömeg, akik vagy imádkoztak már, vagy arra várnak, közben be-szélgetnek, vitatkoznak, elmélkednek és a régi, vagy jelenlegi rossz időkre emlékeznek. Ez a nagy bet-hamidras 200 éves és ötven évvel ezelőtt leégett. Akkor újracsépítették és megnagyobbították, de stílusa megmaradt. Kicsiny ablakok és sajtóságos építészeti stílus, amit legjobban olyan „jfid” stílusnak nevez-hetünk, hiszen mind befelé épült, nem az uccal frontra, hanem az udvarra.

Ebben a Bet Hamidrasban a nagy terem márv-falánál hatalmas könyvtárlány áll, amely a talmdiszitkus könyvek ezrelt rejtje magába. A Tudás áll ottan, de ezek a lapok rongyos szeltek, meg a könyvek megviseltek, hiszen itten nem disz a fo-liáns, hanem napi székséget, felkeltir.

A főrabbi és kísérete nem imádkozik itten, ha-nem a sejt házában levő nagy imaházban, amely egyuttal a sokszáz bocher tanháza is.

3. A MUNKACSI FŐRABBI „UDVAR”-A Inádkozás után elindulok azon az utvonalon, amely a főrabbi lakása felé vezet. Ez az udvarház ugy kö-zelíthető meg, hogy a Főtérrel a sétányhoz vezető utvonalon indulunk el. Körül impozáns épületek, amelyekkel az elmúlt évtized reabilitás városi poli-tikája díszítette fel Munkácsot.

Már messziről feltűnik egy fehérremszelt nagy épület, amelyről csakhamar megtudom, hogy a Spira-család ősi tusszukulóna. Hatalmas nagy ud-var, amelynek jobbék felül a tulajdonképen rabbi-lak van. Ebben a házban lakik a mostani főrabbi, Baruch Rabinovitz, az elhunyt Spira Lázár zbl. Lengyelországból származó veje, aki méltó utóda a nagy gaonnak. Békésretele pedig hitközségének tagjai előtt kedvelte teite. Az „udvar” végén van a főrabbi bethamidrasa. A jobboldalon pedig a Spira Lázár elhunyt főrabbi által épített, de egész éven át lekható, hatalmas szülkő.

4. SELYEM KAFTÁNOS, FEHÉR HARISNYÁS, FEKETE KERÉK, BÁRSONY KALAPU TALMUDISTÁK JESIVÁJÁBAN Ót óra van, szom-bat delután. Az udvaron csend honol, amolyan igazi szombat del-után. De ismerős hangok hallatszanak a Bet Ha-midras felől. Az a „tanulási hang”, amely oly jellegzetes és amelyet szivesen hallgat minden erre beállított igaz zsidó fül. Az a talmudi „nign”, amely nélkül nincsen tanulás és nincsen hangulat. Bemegyek. Többszáz különböző kóru bocher és felótt ül az asztaloknál. Szeretném idehozni a zsidógyűlöletök ha-telmas falkáját és megmutatni: lássátok, itt van az a bizonyos zsidó erő. Nem kocszmázik, nem politizál, nem igyekszik gyűlöletet szítani és nem keres földi győzöröket, amikor pihenője van, hanem talmdiszitkus filozófiával, ennek koménárjaival, törté-nelemmel és vallással foglalkozik. Egyszóval azzal, ami a zsidóság lényege.

Egyrésztük egy külön esztalnál — ezek az idő-sbekek — a „sár”-t tanulják. Ezt vitatják a külön-böző kommentárok bőséges felhasználásával. A má-sik esztalnál a fiatalabbak a „nebensturi”, annak heti leckéjét ismetlelik.

Valamennyien tisztá, szimpatikus kinézésű szom-bati öltözékben. „Bekecsik és biberit”. Festői lát-vány és ünnepléyes keret. Vannak sokan pantallók-ban, de még többen fehér harisnyában és felcipő-ben. Feltűnik nekem az egyik nagyon intelligens

A FÉNYLŐ ARC A legszebb női arcot is elcsúfítja, ha az orr, vagy a homlok fénylik. Kétféle szolgálatot tesz ilyen esetben a „SULFÁMYL”-puder, amely megszünteti az arc zsírosságát.

arcu fiatalember, aki hosszú selyem kaftánban, tér-dig erő hófehér harisnyában, fénylő fekete lak-cipőben, kis fekete mánis nyakkendőjével, a fé-nyesre vasalt ingben és kerek bárony kalapjában, megfelelő összhangban volt öltözve, fekete, hosszú, de jól épült tuncével, mintegy kivánni látszott a többiek közül. Hallgatom sejtios talmudi nigunban előadott fejtegetéseit, majd a tanulás után hozzá-megyek és beszédbe ereszkedem vele. Kiderül, hogy az alföldi származású nagy Rabbi Mordche D'Ve-rner unokája, aki a munkácsi jesiván akarja tudás-szomját kielégíteni. Erdekés, hogy a Bet Hamidras előcsarnokában az ajtónál falragaszok, felhívások vannak a felon. Különböző utasítások a tanítványok részére, elhelyezkedési lehetőségek, a jesivákba való felvétel és a Menzát illetőleg. Közlik meg azok ne-veit, akik a menza dacára a hét valamelyik nap-ján ételmelet adnak a szegényebb ifjaknak. Feltűnt és nagyon meglepett, hogy a felhívások nem az obllgát „szent” jiddis nyelven írónak, hanem hé-ber nyelven, amely ellen nyilra harcolt az elhunyt Spira Lázár főrabbi. Igaz ugyan, hogy nem a tesiva-héber ellen, hanem a gimnázium-héber ellen ve-zette elhatatlan gyűlölettel rohamait. De mi a kü-lönség?... kérdezte az mi... —

De minek ezen most gondolkozni, amikor még sok mindent akarok látni a munkácsi szombathól. Felkértem az egyik vezetőjét az iskolának, aki „elő-tanult”, hogy nem-e lenne szives bejelenteni a fő-rabbi urnát? Az illető, aki egyuttal a főrabbi gab-be-ja is, előbb huzódzott az ügytől s azzal indo-kolta álláspontját, hogy a főrabbi agyban fekszik és beteg.

Amikor megmondtam, hogy a „Népünk” fő-szerkesztője vagyok, azonnal még arcot vágott és steftett a főrabbi lakásba, hogy az „audienciát” ke-resztülgye. Nemsokára jött a hírcel, hogy a főrabbi ur szivesen lát... —

5. LÁTOGATÁS ÉS BESZÉLGETÉS Belépek az épü-letbe, amelynek egyik átvonalán toronca két ésszonyt látok beszélgetni. Megkérdelem kiserő-met, hogy a főrabbi családja talán. Kiderül, hogy az egyik az idősebb, az elhunyt főrabbi özvegye, az „anya-rabbiné”, a másik, a jelenlegi főrabbi fe-lésége. Eszembe jut, amit régebben hallottam, hogy az özvegy rabbiné a háttérben sokszor mozgatta a nagy vitákat és energikus arca, amint ugy szem-ügyre veszem, valóban elárulja, hogy olyan asszony lehet, aki tudja, mit akar. Szokatlan energikus erckifejezése még annak is sokat elárul, aki nem foglalkozik arcismével.

Bemegyünk a főrabbi szobájába, ahol valóban egyben, párnák között talalom Daruch Rabinovitz főrabbit. Már messziről nyujtja kezét felem és So-lejm-aléchem-et ad Fiaatl, sápadt arca, amelyet fe-kete szakáll övez éles kontrasztot képez a fehér párnával, amelyen fekszik. Influenza győtri már néhány napja, de fent járt vele, viszont most már nem bírta tovább. Elnézést kér, amiért egyben fo-gad, de nagyon fáradt és egy kicsit lázas is. Külö-nben is sokat kell dolgoznom, hiszen a hívek ezrei várnak tőle segítséget, nem csupán vallási, hanem létüket fenyegető anyagi gondjaikban is.

— Sok a teendője a főrabbi urnak? — kérde-m hírtelen megszakítva

— Mindenekelőtt a sok tanulónak az ellátása. Előbb és mindenekelőtt a tanulás, a szigorú fel-ügyelet, viszont anyagi ellátásuk sem kis probléma. De ezenkívül nálunk Munkácson az állampolgársági ügyekhez szükséges okmányokat is a rabbi hivatal edja ki. S mivel az iratokért jelentkező zsidók —

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozó helye
Pensiunea KATZ
 BUCUREȘTI, Str. Căpitan Feraru No. 6.
 Parter, în fața Teatrului Regina Maria la
 Podul Senatului. TELEFON 5,43.05.

— 522 ezer 700 font gyűlt össze a Lord Baldwin alapra. Julius 31-ikén zárták le a Lord Baldwin menekültügyi alapot, amelyre 522 ezer 700 font gyűlt össze. A menekülteknek szánt adományokat ezentul a Christian Council for Refugees és a Council for German Jewry pénztárába fizetik be. Az adományozott pénzeket a két szervezet között közös megállapodás alapján osztják szét.

— Háziasan nevelt 19 éves szép leányomat férjhezadnám jó hangú, megfelelő tudású, műveltségű, előképzettségű, rendelkező, vallásos fiatalemberhez, aki alkalmas orthodox metsző állás betöltésére. Komoly referenciák ajánlataikat juttassák el zárt borítékba. „Zivig Misumajim” jelige alatt a kiadóba.

— Egy amerikai csoport, köztük Charlie Chaplin-nel kétféle fontot juttatott az Olaszországban tartózkodó menekültek részére. A Daily Telegraph jelenti, hogy az utolsó hat hét alatt mintegy 1600 bécsi zsidó lépte át az olasz és jugoszláv határt. Mint turisták kaptak beutazási engedélyt ezekbe az országokba azzal a feltétellel, hogy külföldi barátaik fejenként 60 fontot fogják letenni értük egy olasz, illetve jugoszláv bankban. Németországba semmiképpen nem térhetnek vissza. Hat hónapig maradhatnak Olaszországban, illetve Jugoszláviában, ahonnan tovább kell vándorolniuk. Ugyancsak a Daily Telegraph közli, hogy Bécsben még 90 ezer zsidó és 100 ezer felszólított és megölt zsidó segélybizottság kétféle font garanciát kapott egy amerikai csoporttól, amelynek Charlie Chaplin is tagja. Ennek az összegnek egy részét kölcsön formájában, másik részét adományként fölvesztik azon zsidó menekültek részére, akik ideiglenes tartózkodási engedélyt kaptak Olaszországban.

— A belga közvélemény a német emigránsok kitoloncolása ellen. „La Flandre Liberale” című lap vezércikkben foglal állást élesen a kormány azon határozata ellen, hogy 3—4 ezer németországi zsidó menekültet, akik 1939. április 30-ika óta kerültek Belgiumba, kiutasít az országból. A lap „botránynak” minősíti ezt a határozatot. Belgium — írja a lap — nem lesz szegényebb azáltal, ha további hatmillió frankot fog juttatni háromezer menekültnek, miután más háromezernek ennyi összeget juttatott már. Mit számít 12 millió frank egy olyan költségvetéssel szemben, amely 12 milliárdnál nagyobb, mint volt tavaly? Ezért a hatmillió frankért háromezer embert vissza akarnak küldeni a német pokolba? Nem csak szellemi korlátoltságra, hanem a nagylelkűség olvan hiányára is vall ez a gondolat, aminőre Belgium történetében alig van példa. A kormány ezzel a határozattal megvárta a parlamenti szünetet. Ez azt mutatja, hogy a közvélemény nem áll mellette.

— MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palacszálló mellett.

— Zsidó nem lehet újságíró, sem jegyző Olaszországban. (Róma) A Hivatalos Lap törvényt közöl, amely a zsidók által gyakorolható szabadfoglalkozásokat rendszabályozza. Újságíró és jegyző nem lehet zsidó. Minden más szabadfoglalkozást csak zsidók érdekképviseletében gyakorolhatnak

— Az angol belügyminiszter köszönetet mond Rooseveltnek a washingtoni menekültügyi konferencia összehívásáért. Roosevelt elnök szeptember hónapra menekültügyi konferenciát hívott össze a Fehér Házba. Ezzel kapcsolatosan közlik, hogy Sir Samuel Hoare, az Egyesült Államok képviselője és az államközi bizottság alelnöke, Myron C. Taylor által a Claridge hotelben adott diszebédén beszédet tartott, amelyben köszönetet mondott Roosevelt elnök nemese kezdeményezéséért. Remélem, — mondotta az angol belügyminiszter, — hogy államaink közös erőfeszítése, ha nem is fogja teljesen eltüntetni a világból a modern civilizáció egyik legnagyobb tragédiáját, de jelentős mértékben csökkenteni fogja azt. Nem szabad megengedni a menekültügyi kérdés megoldásának végnélküli elodázását. Ez a kérdés nem évek, hanem hetek problémája. — fejezte be beszédét a belügyminiszter.

— Merénylet a feruzsálemi rádióállomás ellen. (Jeruzsálem.) Arab terroristák bombamerényletet követtek el a feruzsálemi rádióállomás ellen. Legújabb jelentés szerint a rádió leadó két tisztviselőre, akik a robbanásnál súlyosan megsebesültek, behaláltak sérüléseikre. A rádió leadó állomást rendőrség őrzi.

— „Az angol véderő büszke lehet a zsidó rendőrcsapatokra”. Bonskil és Wickham angol rendőroronagok a zsidó rendőrcsapatok kiseretében meglátogatták az afulei, maazi, bet-alfai, ein charodi, éinagari, kirjat chaimi és kfar atai rendőrkülönítményeket. A látogatás alkalmával a zsidó rendőrkülönítmények mindehol gyakorlatokat mutattak be. Kirjat Chaimban először próbálták ki a rendőrkutyák képességeit nyomozás közben. Bronskil órnagy beszédet mondott, amelyben dicséret a zsidó rendőrség haladását, parancsnokainak felkészültségét és kijelentette, hogy „az angol véderő büszke lehet a zsidó rendőrcsapatokra.”

— Zsidó agastyán kálváriája a német-lengyel határon. A felszólítási lengyel határőrség parancsnoka jelentést küldött Varsóba azokról a fázadozásokról, amelyeket a nemzeti szocialisták tesznek, hogy minél több zsidót tegyenek át a lengyel határon. A jelentésből vesszük az alábbi tragikus esetet: A Gestapo közvegi áttették a határon a hatvan éves Iszak Otzler nevű német állampolgárt. Mielőtt áttették volna, teljesen kirabolták, rettenetesen meggyötörték az agastyánt és megfenyegették, hogy levöljük, ha nem szökök át a lengyel határon. A bodusoviczei lengyel határőrség elfogta az öreg embert és újból visszaküldte Németországba. Ott megint a náci kezzei közé került, akik rettenetesen elverték és kényszerítették a határlépés újbóli megkísérlésére. Ez negyszer ismétlődött meg, míg az öreg ember vérezve esett össze. A lengyel határőrség hivatalnokai gondoskodtak arról, hogy az öregot orvosi segélyben részesítsék, majd rövid idő múlva ismét visszaküldték Németországba. Amidőn a szerencsétlen agastyán megint szembe találta magát a német hatóságokkal, emlékeiben eszméletlenül esett össze. A németek magukkal vitték és a következő meggyőzés tettek a határmenti lakosság előtt, amely a szerencsétlen ember kálváriájának szemtanuja volt: „Majd megtanítjuk mi becsületre.”

— KÖZEPISKOLAS 2—3 diákot elváltak elsősorban orthodox teljes ellátásra, szigorú felügyelettel és angol, héber, német nyelvoktatással. Weisz Kálmán. Oradea, Str. Tache Ionescu 36.

— 200.000 zsidó vándorolt ki Ausztriából. A Bécsben megjelenő „Weltblatt” statisztikát közöl a zsidó kivándorlásról. Eszerint 1938. március óta 99.672 zsidó hagyta el Ausztriát. 20.677 emigráns Észak-Amerikába, 6327 Dél-Amerikába, 6194 Palesztinába, 2404 Közép-Amerikába, 6560 Dél-Afrikába és 1498 Ausztráliába vándorolt. Nem foglaltattak benne ebben a számban azok a zsidók, akik magánzemélyek segítségével hagyták el Ausztriát, sem a kivándorolt fel- és négyvezsidók. Illetékes becslések szerint az Anschluss óta összesen 200 ezer zsidó, fel- és négyvezsidó hagyta el Ausztriát. A Times bécsi tudósítói arról értesül, hogy a munkás-hiány következtében árja vállalatok engedélyt kaptak arra, hogy zsidókat alkalmazzanak.

Olcsón és jól élkezhet
Herschkovits
 orth. kóser pensiójában
 BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
 (bejárat Strada Soarelui 7).

Ezüst

menorák, gyertyatartók, serlegek, evészközök, templomi kegszerek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„TACAMUL”
 ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8

— Zsidót neveztek ki az amerikai külügyi bizottság élére. Az Egyesült Államok képviselőházaának külügyi bizottsága új elnököt választott Solomon Blum newyorki képviselő személyében. Mint ismeretes, a külügyi bizottság elnöke gyakran képviseli a kongresszus előtt az Egyesült Államok elnökét, vagy a külügyminisztériumot. Az amerikai külpolitikát ténylegesen Roosevelt elnök, Cordell Hull külügyi államtitkár, Pittman szenátor, a szenátusi külügyi bizottságának elnöke és Solomon Blum, a képviselőház külügyi bizottságának elnöke irányítják. Blum 69 éves és 1923 óta tagja a képviselőháznak. Egyike azoknak, akik Roosevelt New-Deal-politikáját támogatják. Az amerikai képviselőháznak három zsidó bizottsági elnöke van még: Adolf Sabbat chicagói képviselő, aki 72 éves és a kongresszus szeniorja, az alkotmány bizottság elnöke; Samuel Dickstein newyorki képviselő a bevándorlási bizottság elnöke; William Szirovitch a patent bizottság elnöke.

— A TETUANI ZSIDOKAT A PALESZTINAI ZSIDOK KIÜZETÉSENEK CÉLJAIT SZOLGÁLÓ ALAPRA VALÓ ADAKOZÁSRA SZOLÍTOTTAK FEL.

A napokban a tetuani arabok a rettegett Abdul Khalah agitátor vezetésével a gyűlést tartották, amelyen lázító antiszemita beszéd hangzottak el. A gyűlés elhatározta, hogy alapot terem a palesztinai zsidók kiűzésének céljaira. A gyűléseket erre az alpra azonnal be is indították és a gyűlést a város zsidóit is felkértek azzal, hogy az alapra adakozzanak. Hogy a zsidókat nyomást gyakoroljanak, bemutatott a gyűlést, melyeknek élén Beigbader spanyol marokkói főkörmányzó kétszáz fontos adománya szerepel. A zsidó hitközség intervenciát ebben az ügyben a főkörmányzóval, aki aztán elfiltotta a zsidóktól való gyűlést. A zsidók képviselői kijelentették a főkörmányzó előtt, hogy szívesen hajlandók adakozni spanyol marokkói inséget szenvedő arabok javára, de semmi közük a palesztinai arabok ügyéhez és alapjához.

— Ugye érdekesek ezek a héber betűk? — kérdelem tőle.

— Igen, — válaszolta szerényen — én is tudom olvasni, még ha pontozatlan is. Ezután bemutatkozunk egymásnak. Danon Samuel, mondja nevét és elkezdte olvasni a könyvet, a hébert, folyékonyan. Elmondja, hogy a spanyol-zsidók már régidők óta héberül tanulják a Talmudot és ő is így szokta. Nagy zsidó tudásról tett tanúságot. Óráig elbeszélgettünk és ebből láttam, hogy milyen értékes zsidók laknak Boszniában. A régi nemes spanyol zsidók közül valók, akiknek érdekes egyéniségeivel mindenütt találkozunk velük a világon...

KÁVEHAZ A TEMPLON ELÖTT.
 Zentica-n szálltunk ki mindketten. Estefelé utitársam a templomba invitált, ahova el is kísért. A templom előtt 2—3 primitív kis asztal áll, ott foglaltunk helyet. Közben lassan gyű-

A boszniai zsidóság multja és különleges tradíciói

— A „Népünk” eredeti riportja —

Utam Boszniába vezetett. Itt is a „Népünk”-re gondoltok, hogy milyen jó is volna, ha az Önök szerkesztői közül személyesen ellátogatnának ide erre a festői vidékre és összegyűjtik a zsidóságra vonatkozó érdekes adatokat.

Bosznia ma nem szerepel az érdeklődés homlokterében. Nem úgy, mint régebben, amikor ez volt a „tűzfészke” Európának. Gondoljunk csak az 1878-as okkupációs időkre, meg az 1908-as annexióra, amikor Acrenthal külügyminiszter hozta lázba a világot Boszniával és Hercegovinával. Bosznia a zsidó történelemben szerepelt már Jozsef nemesi herceg idején és amikor a szultán engedélyt adott Gracia Menesia-nak a boszniai utra. A sarajevói temető templomi felirásai bizonyítják, hogy a XVI-ik században is éltek ott zsidók. Amikor annak idején felszólították őket arra, hogy vagy Szalonikiba költözzenek, vagy hagyják el Boszniát, akkor Dalmáciába, helyesebben Raguzába költöztek, ahol már 200 évvel ezelőtt is laktak zsidók. Ujra, csak a XVII-ik században jöttek zsidók Boszniába, Törökországból. Sarajevóban külön gettót építettek, majd később más helyen is az országban.

Az osztrák 1878-as okkupáció után sok zsidó vándorolt be oda, a monarchia különböző helyeire. A leghíresebb sarajevói rabbi Zawi Chacham Ashenazi volt, aki a XVII-ik században élt és David Pardo, a XVIII-ik századból. A cionizmus révén a szefárd és askenáz zsidók közötti kapcsolat szívélyes lett.

1918 óta szerves része lett Bosznia a dél-szláv királyságnak. Ennyit kell az országgrész zsidó történelméről tudni. Különböző népek lakja. Népviselőik oxotikusnak mondható és szívet-leket kápráztató. A vidék is érdekes, komor hegyek és virágzó völgyek. A lakók bosnyákok. Mohamedánok. Emlékezzünk, milyen harciasak voltak ezek a bosnyákok a világháború idején. Amikor késekkel szájukban mentek rohamra. Harcos emberek, de tudnak békések is lenni és dolgozni.

VONATISMERKEDES...

Keskenyágányú vonaton utazunk Sl. Brod-tól lefelé Szarajevó felé. Muzulmánok, bosnyákok utaznak a vonaton. Előlvastam az újságokat, majd egy héber könyvecskét vettem elő. Olvasás közben észreveszem, hogy ötven év körüli fezzes férfi merően nézi a kis könyvet, amelyet kezemben tartok. Kölsönkéri az újságot, amit nem olvasok, de félszemmel mindég a héber könyvre sandít.

— Ugye érdekesek ezek a héber betűk? — kérdelem tőle.

— Igen, — válaszolta szerényen — én is tudom olvasni, még ha pontozatlan is. Ezután bemutatkozunk egymásnak. Danon Samuel, mondja nevét és elkezdte olvasni a könyvet, a hébert, folyékonyan. Elmondja, hogy a spanyol-zsidók már régidők óta héberül tanulják a Talmudot és ő is így szokta. Nagy zsidó tudásról tett tanúságot. Óráig elbeszélgettünk és ebből láttam, hogy milyen értékes zsidók laknak Boszniában. A régi nemes spanyol zsidók közül valók, akiknek érdekes egyéniségeivel mindenütt találkozunk velük a világon...

KÁVEHAZ A TEMPLON ELÖTT.
 Zentica-n szálltunk ki mindketten. Estefelé utitársam a templomba invitált, ahova el is kísért. A templom előtt 2—3 primitív kis asztal áll, ott foglaltunk helyet. Közben lassan gyű-

lekezni kezdett a minjén. Mi is leültünk egy asztalhoz Reb Samuel Danon-al, aki megvendégtelt feketekávéval és tovább beszélgettünk zsidó problémákról. Egy másik zsidótól, aki szintén ott, a templom előtt feketézett, megtudtam, hogy Danon Samuel testvérünk a legvallásosabb ember Zentica-n. Sátrak ritnapén egyedül neki van eszrogja és saját rituális fűrdője van a házában, amit bárkinek szívesen rendelkezésre bocsájt. Nem „fűrdőszo”-ba, hanem rendes rituális fűrdő.

Ugy látszik ez a szokás még a török idők-ből maradt fenn, hogy még a minjan előtt is feketét isznak az emberek. De sokszor nincsen minjén sem, mert 12 lelnőt zsidó él itt, de sokszor elutaznak és akkor csonka a minjén. Ha Danon nem szorgalmazná, akkor bizony még ritkábban volna ima.

Most is, velem együtt, csak kilencen voltak.

— Kár — mondotta Danon, hogy egy ember miatt...

Mire azt válaszoltam: Ha az ember lekészi a vonatot, mindegy, hogy egy perccet késelt, vagy tízet...

Különbözik nekem szítem kellett, mert valóban elmege a vonatom. Tovább utaztam. Legközelebbi állomás: Dohoj. Ott is laknak zsidók. Itt már láttam még sokkal érdekesebb típusokat.

„ZADOVICI-BAN SZOMBATOLTAM”

Itt igen érdekes eseményeket tapasztaltam. Két órával szombat előtt elmentem az üzletekben, hogy bevásároljak magamnak szombatra enniválót. Nincsen itt vendéglő, ahol éhethék. Eppen ez idő alatt eresztik le a redőnyöket és zárják be a régmódi ajtókat. Meglepő volt már az is, hogy ezek a boszniai zsidók szombatra bezárnak.

Amikor beesteledett, egészen szombati hangulatot láttam. Egyik üzletbarátomnak megígértem, hogy ellátogatok hozzá. Korán elindultam, a hozzá vezető úton. Egyik uccába nyíló ajtó mellett, egy fekete ruhás, fehérekendős öreg asszony állott. Mögötte a szobában a fehér abroszos asztalon szombati gyertyák égtek. Áhitatosan imádkoztak.

Tovább mentem. Üzletbarátommal vártak a vacsora kezdetével, mert a fiuk nem volt ottion. Amikor a fiu hazajött, Sabat-salom-mal köszönt. Okos zsidó gyermek. Héberül beszél, cionista élet is van ezen a helyen. Kiddus volt, majd záróima. Reggelre meghív a templomba.

Szombat reggel 9 orakor ott voltam a kicsiny, egyszerű templomban. Nincsen rajta semmi különös látnivaló. Külsője semmitmondó, de belül érdekes. Az épület közepén, egy vaslással huzodik végig. A fal mellett mindkét oldalon templom van. Teljes berendezéssel. Külön-külön női karzat, mindkét részen. Érdeklődésemre azt a választ kaptam, hogy Zavidovicén 15 zsidó család lakik, akik mind spanyol zsidók, kivéve egy Neuman nevűt. Mivel ez askenáz zsidó, ő építette a külön templomrészt, bár csak nagyünnepok idején jár templomba. Arra az időre kántort és külön minjant is hozat. Ebből láttam, hogy egy-egy zsidó mennyire őrzi a tradícióját. Sokat képes áldozni az askenáz is, éppen úgy, mint a spanyol zsidó. Ha egy kissé rosszmaju volnék, azt mondanám, hogy sokat áldoz a zsidó azért, hogy az egységét megbontsa.

MAZEL-TOV A TEMETOBEN.
 Szombat délután sétálgattam ismerősömmel. A zsidó temető felé mentünk. Megálltunk a

temető kerítésénél és benéztem. Ott nem állanak a sírkövek, hanem fektetik őket. Ugy néz ki minden egyes sír, mintha frissen volna hantolva. Egyik oldalán a felirat. Egyik sírkő feliratát el tudtam olvasni a távolból. Mazel-TOV volt reá kivéve aranyozott héber betűkkel. Egy asszony sírfelirata volt héberül. Négy óra volt már és meglehetősen meleg. Azt proponáltam, hogy menjünk visszafele. Vissza is indultunk. De közben észrevettem, hogy barátom többször az óráját nézi.

— Siet talán valahova? — kérdeztem. Ne zavartassa magát.

— Igen, igen sietnem kell, ki kell nyissam az üzletem.

Előbb azt hittem, hogy tréfál. De másodszor is megismételte kijelentését. Nyitja üzletét, de nem csak ő, hanem a többi zsidó is. Kérdően és csodálkozással néztem rá. Végül megmagyarázta, hogy néhány száz gyári munkás ilyenkor kapja leti bérért és ekkor költik el ekkor vásárolnak be. Erről a jövedelemtől nem mondhatnak le. Meglepetten hallgattam magyarázatát, azután megkösöztem felvilágosításait, a velem töltött órákat és búcsút vettem tőle. Még megkérdezte tőlem:

— Itt nincsen igazunk talán?

Talán egy nehéz jogi kérdésre könnyebben tudtam volna választ adni, — bár nem vagyok jogász —, mint erre a furcsa kérdésre, amelyet üzletbarátom intézett hozzám. Nem könnyű ígént vagy nem-et mondani. Elgondolkoztam. Van olyan zsidó, aki azt mondja, nem nyit szombaton, mert azt megtartani a legfontosabb kötelesség. A másik azt mondja: nem tudom zárvatartani üzletemet, mert keresnem kell a pénzt. De itt mindkettővel találkozottam. Péntek délutántól ez a mi zavidovici zsidóink imádkozik, nem dohányzik, zárva üzlete, még zemiroszt is dalol. Ez szombat délután 4 órakor, mintha — elvágják volna.

Amikor már eltávoztunk messzire egymástól, visszafordult és utánam kiáltja: Önöknek Zentán könnyű, Önök ott tarthatnak szombatot és bizonyára mindenki megtartja a szombatot.

Nem válaszoltam neki. Mondjam azt talán, hogy Zentán nincsen hettuásár szombaton és mégis több üzlet nyitva tart? Nem mondtam ezt neki, minek is zavarnám szegényt, aki a galúti élet keserveit így ismeri. Mert az, hogy fáj neki nyitni szombat délután, azt nem is kétkell.

Lehitrat Beerec Jisraael, a viszontlátásra a Szentföldön... Így búcsúztunk. Ez egy kissé megvigasztalt. Arra gondoltam, hogy ottan majd bizonyára nem lesznek ilyen problémáink. Ott nem kapják majd a gyári munkások szombat délután a fizetést, ott lehet majd zavartalanul tartani a szent, a nagyszéri szombatunkat...

LEOPOLD SAMUEL (Zenta)

— ELJEGYZÉS. Kain Klári Marghita és Katz Márton Marghita jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— ROMÁN, NÉMET, MAGYAR nyelvet perterkült bíró, 17 éves zsidó leány gyermekek mellé elhelyezkedést keres. Cim a kiadóban.

— KILENC ARABOT ÜLTEK MEG AZ ANGOLOK EGY TERRORCSAPATTAL VALÓ OSSZETÜTKÖZÉS SORÁN. — Hebronból való visszatérében a Worcester század egyik különítménye nem meszre Haifától egy husz főből álló terroristá csapatall találkozott össze. A katonaság megöltözött a terroristákkal. A lövöldözés során kilenc arabot megöltek, egyet súlyosan megsebesítettek. A katonaság hat puskát és sok löszert zsákmányolt a terroristáktól, akik sietve visszavonultak. Az angolok részéről nem történt sebesülés. — Tizenhat mérföldre Jeruzsálemtől, a Hebron felé vezető úton egy arab terrorbanda feltartóztatott egy gépkocsit, amelyben mindössze két arab foglalt helyet. A terroristák mindkét utast megölték, holttestüket az út szélén hagyták.

A „Rim Panama“... panamája...

Nyolcszázötven szerencsétlen menekült zsidó kalandos útja és lengernyi szenvedése az égő hajón

A hajó utasai megrendítő tudósítást küldöttek és segítséget kérnek a „Népünk“ útján. — Hova vezet lelkiismeretlen emberek kegyetlen kapzsisága.

A „Rim Panama“ hajó rémregénye. Nem „ripport“, Véres valóság. Nem fantázia és nem szinesített tragédia, amelynek célja, hogy az olvasó hátán átússzon a hideg. A legtipikusabb zsidó-tragédia 1939-ben. Minden „benne van“, amit az a keserves zsidó élet produkálhat. Menekültek, akiknek az öt világrész szárazföldjén nincsen több hely. Ezért egy modern kalózhajóra menekültek, amely azt ígerte, hogy elviszi őket az „Ígéret földjére“. Ebből megvan a „föld“ és az „ígéret“. De a kettőt nem tudják vagy nem akarják összekapcsolni.

Nyolcszázötven szerencsétlen hajléktalan, hazátlan, vagyonatlan zsidóról van szó, akiknek keserves kálváriája még nincsen befejezve. Ezek a „Rim Panama“ hajó szerencsétlen utasai, akiknek egyikétől levelet kaptunk. Nem írunk meg mást, mint azt, amit ezek a levelek közölnek velünk. Ez épen elég könnyet és fájdalommal kell kísájtajlon mindenki, aki ezeket a vértel irt sorokat elolvassa.

Sok mindenhez hozzászokik az idők krónikása. De amikor mi magunk formába szedjük a kétségbeesésnek hiobi retteneteit, ordítani szeretnénk a fájdalomtól és a kétségbeeséstől. Hova jutottunk? Ténfereg az ég és víz között 850 zsidó testvérünk és nincsen, aki segítsen rajtuk. A lehető legszerencsétlenebb helyzetben vannak és nekünk köteleességünk megkérdezn: Ki a bűnös ebben? Szervezetek, társaságok, egyének? Kalmárok és kulákok telken század ennyi ember tragédiája vagy szerencsétlen véletlen esküdt össze ellenük?

A „Rim Panama“ hajóról van szó, amely elégett és partra kergette utasait, akik most Rhodos szigetén várják éhesen és kétségbeesetten, hogy a világ segítsen rajtuk. Gyermekek, nők, öregek és agyongyötört fiatalok kiáltanak segítségért. Meg kell találni, hova jutottak a milliók, amelyeket szállítási költségek címén elitettek. És a felélességreonás után — segíteni kell. Először azoknak, akik ezt okozták és azután az egész zsidó társadalomnak.

LEVÉL BALCIC-BÓL

Az egész drámát le kell írjuk, hogy teljes egészében itt álljon előttünk a nagy szerencsétlenség és elámuljunk az emberi lelkiismeretlenség végtelenségén. Szórol-szóra fogjuk ideiktatni a levél részleteit:

„Mikor Bukarestből elvittek bennünket Constanțăba, a vonatnál azt mondta a „Romania“ egyik igazgatója (ez a társaság szervezte meg az egész utazást), hogy hajónk kedden fog elindulni. Ez vasárnap este volt. Constanțăba hagytak bennünket az uccán csavarogni tizen-negy napig. Akinek pénze volt, az szállodába ment, akinek nem volt anyagi lehetősége, azokat az ottani hitközség vette pártfogásba. Az emberek minden nap megjelentek a „Romania“ constantai irodájában és botrányok mellett követelték a hajó indulását. Ekkor kitálatlak egy újabb trükköt. Elvittek bennünket egy kietlen, szerencsétlen kis faluba. Azt mondták, azért visznek bennünket Balcicba, mert ott nem tud majd senki hajónk indulásáról. Balcicban elhelyeztek bennünket gabonarakárak ócska, piszkos és dohos pincéibe. Itt már olyan nagy volt a felzudulás, hogy naponta egy pár lejt adtak, annak arányában, hogy ki mennyit fizetett a hajójegyéért. En például kaptam naponta 75 lejt, amelynek felét lakásra kellett költenem, mert ha a pincében maradtam volna, nemcsak hogy tevéssé válok, de betegséget is kaptam volna.

— Tízennégy napig voltunk Balcicban. Mikor már látták, hogy mindennap botrányok vannak, visszavitték bennünket Constanțăba. De el kell még mondjam azt is, hogy egy Hirschné nevű asszonyt Craiovából, aki nyolcadik hónap állapotos, szalmára tették a földre, mert „nem volt pénz“.

— Közöttünk vannak azok a német emigránsok is, akik annak idején Nagyváradon átutaztak. Ok elég jó helyzetben vannak, mert elég pénzük van. A romániai zsidók szépen gondoskodtak róluk. Az a német gyermek, akinek skarlátja volt, nem halt meg, hanem él, nagyon kedves, helyes kis póta.

A NÉMET ZSIDÓKRÓL

— Különbön a német zsidók eléggé ellen-szenves emberek. Ok még mindig „németek“ és nem zsidók. Ha egymást üdözik, úgy csinálnak mint az árjak. Felemelt karral köszönnek. Különbön bennünket, a többi zsidókat nagyon lenéznek. A hajótársaság emberei napról-napra hitetnek bennünket. Előbb négy napot mondtak, majd még többet. Nekem nincsen pénzem, pedig szeretnék többet konzerveket az utra, mert a kiltások szerint nem lesz valami jó ellátás a hajón.

VISSZA CONSTANZABA. INDULÁS A „RIM-PANAMA“, BORZALMAK HAJÓJÁN

— Amint már említettem, visszaérkezünk Constanțăba. Azonnal letraktak bennünket a „Rim Panama“ nevű hajóra. Ez a hajó rögtön el is indult velünk. Nem tudom leírni és szavakkal esetelni, milyen borzalmas volt ez a hajó. Ugy voltunk rajta, mint az ókori gályarabok. Az ellátás förtelmes volt. Vízünk kevés és meleg. Az indulástól számítva tíz napra ideérkezünk Rhodos szigetére — Rodi-ba. Itt felvettünk még 240—250 olasz utast. Majd elindultunk tovább. Most már 850 utas volt a hajón. Az emberekkel teli hajó úgy nézett ki, mintha egy herings hordban lennénk volna bepréssel. Szombat este történt az olaszok felszállása és...

EGY EMIGRÁNS HAJÓ A TENGEREN

— Hétfőn délután négy órakor tűz ütött ki a hajón. A szerencsétlenség közvetlenül a partok közelében történt. Egy kis szigetre menekültünk. Mindenki tönkrement, úgy idegileg, mint anyagilag. Borzalmas pánik ütött ki a hajón. A tűz a gépházban tört ki és amint a matrózok az első percben mondták a hajó menthetetlen. Mindenki úgy menekült, ahogy tudott. Csaknem mindenkinek nemcsak ruhái égtek oda, hanem az a kis vagyunkja, amivel az új országban új életet akart kezdeni. Amikor a szigetre értünk, keserves küzdelem és csak rémregényekben és mozdirámban ismert körülmények között kiderült, hogy Rodi-tól 40 kilométernyire vagyunk. Harminchat órai utad alatt, 40 kilométert „haladtunk“. Tehát óránként körülbelül egy kilométert.

VAJON AZ UTASOK HUSZONÓT MILLIÓS UTIKÖLTSÉGE IS ELÉGÉTT A JÓLBIZTOSÍTOTT HAJÓN?

— Nem tudjuk, mi van a tűz mögött, de az szent igaz, hogy amikor Konstantinápoly körül egy éjjel meggyuladt egy darabka papiros, a lüstre oly nagy lett az izgalom a tengerészek

között, hogy még a szolgálatban nem levő matrózokat is felkeltették. Viszont most, amikor 3 óra körül a tüzről az első hírt adták a gépházban, meg sem kísérelték a szolgálaton kívül levő matrózokat felkelteni és semmiféle intézkedést nem tettek a hajó megmentésére. Azt állították, hogy nyersolajat nem lehet oltani. Viszont az utasok között levő szakemberek állítják, hogy homokkal lokalizálni lehetett volna a tüzet és homok elég volt a hajón. Vajon miért égett el a hajó?

— Nem tudjuk másképen elképzelni mint úgy, hogy ez a „Rim-Panama“ hajó egy ronda rozoga tákolmány volt, amivel még a Földközi tengeri utat sem merték megkockázlatni. Ellenben biztosra volt fontokra és most az általunk adott husz-huszonöt millió lei becsébelése után, a biztosítási díjat is megkapják majd. Magunk részéről lehetetlennek tartjuk, hogy a „Romania“ társaságnak ehez hivatalosan valami köze lenne.

OLASZ KONCENTRÁCIÓS TÁBOR — ZSIDÓ ÉLELMÉZÉS

— Olasz segélyhajók jöttek és elvittek bennünket, a tiszteres hajótörötteket, az életnek és egy valódi hajótörésnek 850 szerencsétlen áldozatát Rhodos olasz szigetre, Rhodi-ba. Az olasz hatóságok, meg az itteni zsidó hitközség vittek bennünket pártfogásba. — A zsidók pedig a ruhákat és élelmezést. Természetesen az élelmezés elég rossz és sok közöttünk a beteg. Az emberek állandóan gyűlölsznek és éhségstrájkolnak.

Táviratok özönét küldtük a világ minden részére, elsősorban a román társaságnak, amely garantálta, hogy elvisz bennünket Palesztinába és ha az ut nem sikerülne, visszaadja a pénzt. Végre küldték is egy hajót. Erre a hajóra felrakták az utasok felét és azzal biztattak bennünket, hogy másnap felszállunk mi is és indulunk az Erebebe.

A HAJÓ ÁLL — UTAS SEM FEL, SEM LE...

— De mi történt azóta? Már elmúlt több mint két hét és mi most is itt állunk. Mi a szárazföldön és a többiek a hajón. A hajó áll egyhelyben és ránk a trópusi nap rettenős meigget zudít. Víz nincsen elég, az élelmezés nagyon rossz és rengetegen megelvezedtek. A hajóról senkiesem szállhat le, csak a betegeket engedik leszállni a hatóságok. Nálunk itt az internálódoborban még gyógyszer sincsen. Például jód, ami a legelembb gyógyszer, az sincsen. Az emberek nagyrésztnek vérhaszterü megnyilvánulásai vannak. Orvos volna itt, de nem tud segíteni, mert nincsen gyógyszer és közszer. Az itteni hitközség mindent megtejt érdekükben, de ezek is szegények már és már élelmezésre sem jut elég.

— Azok, akik a hajóra feljárnak és híreket hoznak, azt mondják, hogy azért nem tudunk indulni, mert a „Romania“, amely vállalta a szállítást, nem fizette meg a szállítási díjat. A hajó kapitánya már itt letette volna utasait és tovább ment volna dolgára, de az olasz hatóságok nem engedik. Állítólag a „Romania“ bukarészi vállalat azt várja, hogy a különböző szervezetek vigyenek bennünket tovább. A szervezetek pedig azt mondják, hogy ez nem altruisztikus alapon induló transport volt, hanem a „Romania“ vállalkozása, tehát ő tartozik rólunk gondoskodni. Kétségtelen, hogy a pénzt a „Romania“ vette fel és így a köteleesség elsősorban rája hárul. A vita közben azonban 850 ember éhenhalhat.

SEGÍTSÉG... SEGÍTSÉG...

— A „Népünk“ nyilvánosságához fordulunk, mi magyarajku szerencsétlenek, a magunk és a többiek nevében is. Nyolcszázötven zsidó életéről, vagy halatáról van szó. Nők és gyermekek vannak közöttünk leírhatatlanul kétségbeesett állapotban. A „Népünk“ publicitása révén kiálunk segítségért. Mit tesz a „Romania“ társaság? Ha vállalta az elintéztést, úgy végezze el

a magára vett kötelezettséggel. Nincs egyéb kívánságunk, mint egy kis szoba, ahol alomra hajthatjuk fejünket, meg egy darab ehető kenyér. Stessenek a segítségünkre, mert nem bírjuk tovább! Segítséget kérünk!

A regény közepén vagyunk... mi magunk sem tudjuk a folytatást. Egyelőre Rhodi-ból kaptott levél az utolsó. Valószínűleg még ott vannak és mert a „Népünk“-höz fordultak segítségért, mi is a világra kiáltjuk: Ki vállalja a felelősséget a szerencsétlenekért? Kinek lelkiismeretét terheli 850 ember keserves szenvedése? A betegek betegsége, az állapotos asszony kínoldása, a gyermekek sírása, az ökölboszorult férfiak tehetetlensége?

Kell legyen a romániai zsidóságban annyi erő, hogy felelősségre vonja azokat, akik mind ezért felelősek? Azokat, akik talán gazdagodni akarnak a zsidó véren és könnyön! Kik a felelősek? Útlet ez? akkor teljesítesse az, aki vállalta a nagy kalandot. 850 zsidó élete nem „üzelet“, hanem felelősség vállalás Isten és ember előtt! Husz-huszonöt millió lej hatalmas összeg, ezért a 850 embernek oda kell jutni, ahova vállalta az a társaság, amely üzletszerűen foglalkozik ezzel. Csak ha illetékesek meggyőződtek arról, hogy ezeket a vállalkozókat leg-nem „panama“ hasonlósse, hanem a legnagyobb jóakarat vezítte és akarnak teljesíteni, de nem tudnak; akkor jöhet a zsidó társadalom, hogy segítsen!

De mindaddig, amíg a hajós-társaság szerepe tisztázódik, a zsidó társadalomnak első feladata az, hogy rászorítsa ezeket az urakat arra, hogy ne hagyjanak Rhodos szigetén pusztulni 850 zsidó embert. Mert arról van szó, Csaknem ezer drága zsidó élet léte, vagy nem léteinek kérdése ez. Segíteni kell, morálisan és azután anyagilag.

Részket a toll a kezünkben a felhaborodástól és a szegénytől, hogy ez előfordulhat. Elsősorban azért, mert osztrák-német-csehszlovák-magyarországi zsidók erre a kétségbeesett sorsra jutottak, másodsorban azért, mert a könnyből és vérből is pénz akarnak sajtolni!

A „Rim-Panama“ hajó utasainak boldogtalansága nem ért még véget, segíteni kell rajtuk! Segíteni!

— TEMPLOMI SZÓNOKLAT. Az oradeai Poale-Cedek templomvezetősége felkérésére Goldberger Mayer craiovai főrabbi, aki éppen útutazóban volt, rendkívül értékes és magas színvonalú ötegyedórás szónokladot tartott a templomban. A heti Háftórah-nak azon passzusával kezdte, hogy: „Hábitu el Avrahám áwischen“ tekintünk svár jelenünkben, súlyos megaláztatásunk idején leszámazásunkra, dicső őseinkre vissza, ami büszkeséget önt ismét lelkünkbe. Frappáns szavakkal esetelte a zsidókérdést, mai világhelyzetét, s ifjuságunk bizonytalan jövőjét. Reámutatván a remény és a megnyugvásnak utjaira, amelyek az ősi tradíció ösvényeihez vezetnek.

— Az összes külföldi zsidók augusztus 20-ig kötelesek elhagyni Németországot. Az „Iskra“ lengyel távirati iroda jelenti: A német kormány szisztematikusan folytatja az arjátást és legutóbb külföldi ipari és kereskedelmi vállalatait is kényszerarjátásnak vetette alá. A közeljövőben külföldi és főleg lengyel zsidók házáinak eladását tervezik. Az összes külföldi zsidók kötelesek augusztus 20-ig elhagyni Németország területét és így megraholják őket attól a lehetőségtől, hogy báznakik rendesen eladhasák. Eppen ezért a Németországban tartózkodó lengyel állampolgárságu zsidók anyagi érdekeinek megvédelmezése igen égetővé vált. Ezzel kapcsolatosan a német kormány engedélyével Berlinben testületet alakítottak, amelynek feladata ezen zsidók vagyon-likvidációját keresztülvinni és megvédeni ezeket a zsidókat vagyunk teljes kifosztásától!

A NAPON CREMA CANDIDE A STRANDON. A TERMÉSZET A NAP A SZÉL A LEGJOBB SZÉPSÉGÁPOLÓSZERT KÉPEZIK HA NAPONTA CANDIDE CRÉMET HASZNÁL.

A felsővisói tüzvészről sujtott zsidó családok a legnagyobb inség előtt

Annak idején mi is megemlékeztünk arról a tüzvészről, amely hatalmas kárt okozott a felsővisói zsidóság körében. Nagyon sok szerencsétlen család maradt hajléktalannul és még eddig semmi jelentős intervenció nem történt ezeknek a szerencsétleneknek fellegítése érdekében. Történt ugyan gyűjtés, egy zsidó napilap útján, meg társadalmi uton is, de ez nem eredményezett többet, mint 109.000 lejt. Azonban a legszükségesebben számítva, még 150.000 leire volna szükség. Küzdelek a tél, a felsővisói tél hideg és elég kegyetlen, viszont számos család van, akik még nem tudják, hogy hol találnak majd fedelet, amikor a hideg idő bekövetkezik.

A felsővisói gör. keleti esperes az első pillanatban szép és nemes gesztussal a zsidóság mellé állott, a hatóság magasrangú személyiségei is minden lehetőet elkövettek, hogy amennyire lehet, segítsenek a szerencsétleneken. De — sajnos — oly nagy a szükség, hogy a zsidó társadalom hathatós segítségére nélkül nem lehet a kérdést eredményesen megoldani.

Mi lesz Pollak Minde-vel, aki menyaszonny volt, amikor a tűz martaléka lett 5000 lejt értékű kelengyéje és 10.000 lejt készpénze. Azóta szalad fűhöz-fához, mert nem tudja megtartani az esküvét, amíg nincsen megint együtt a kelengye, meg a pénz? Meg mi lesz azzal a sapszakésztóval, akinek kis műhelye égett oda és azóta nem tudja eltartani nagy családját? Meg azokkal a szegény tengődő egzisztenciákkal, akik ásványvizet árultak, azt a bizonyos „jó hideg ásványvizet“, amelyet elpusztított a tűz, 50—60 családról van szó, csupa kis küzdő ember, akiknek majdnem mindenét elvitte az elemi csapás. Az erdélyi közvéleménynek össze kellene fogni, hogy ezeken az embereken segítsen. Nem milliókról van szó, mint annál a bukovinai magyar községnél, amelyért az erdélyi magyar társadalom milliókat áldozott. Példát vehetünk róluk, mi zsidók, akik minden hasonló ügyben példaadók szoktunk lenni. A felsővisói tűzkárosultakat nem szabad a zsidóságnak cserben hagyni. Ezzel kapcsolatban közöljük még annak a bizottságnak is az összeállítását, amelyért az erdélyi magyarság vállalta: Diszelnök: Elefánt Sándor, elnök: Markovits Mór, pénztáros: Hager Adolf, ellenor Wolf Herman, Kaufman Ignáz, hitközségi elnök: Dr. David Miklós, Friedman Mátyas, Sternhell Jnó, Weisskopf Manó, Léner Mór, Brett-

ler Szrul, Ganz Osias, Lax Abraham, Lax Hersch és Fruchter Manó. Ez a bizottság bizonyára jól és eredményesen fog dolgozni, de az erdélyi zsidó társadalom támogatása nélkül nem lehet a szükséges összeget felhozni. Fogjon össze a zsidó családok fedél nélkül maradjanak az öszre és a hideg máramaros télben. Felsővisói zsidóságán segíteni kell.

Adományokat kérjük a bizottság elnökéhez, vagy pedig kiadóhivatalunk címére küldeni, amelyet nyilvános nyugtázás mellett a károsultakhoz továbbítunk.

— NÉGY ÉVI ELZÁRÁSRA ÍTELTEK KÉT ZSIDÓ DIÁKOT JERUZSÁLEMBEN. A jeruzsálemi katonai törvényszék a napokban hirdetett ítéletet Josua Buchwald és Menachem Lévi, a jeruzsálemi héber egyetem hallgatói ellen, akiket azzal vádoltak, hogy lakásukban robbanóanyagokat rejtgettek. A két diákot a törvényszék négy-négy évi elzárásra ítélte.

— BESZUNTETTEK AZ ÉHSÉG-SZTRÁJKOT A SARAFFANDI KATONAI TÁBOR REVIZIONISTA LETARTÓZTATOTTJAI. Nyolcvan revizionista, akiket a saraffandi katonai táborba internáltak, éhségstrájkba lépett. A revizionisták a hatodik napon abbahagyták az éhségstrájkot. A palesztinai angol katonaság főparancsnoka, Barker tábornok közölte Izrael Rokachhal, Tel-Aviv főpolgármesterével, hogy nem áll módjában tárgyalásokat folytatni a letartóztatottak ügyében. A letartóztatottak Herzog főrabbi kéro táviratára határozották el a sztrájk beszüntetését.

— KIUTASÍTÁSRA ÍTELTEK ANGLIABOL ÖT ZSIDÓ ILLEGÁLIS BEVÁNDORLÓT. A nyugat-londoni törvényszék augusztus elsején öt illegális bevándorló ügyét tárgyalta. Ezek a menekültek a „Velocitas“ holland gőzös vizitáltyában elrejtőzve jöttek Angliába. A menekülteket megérkezésük után azonnal letartóztatták. A bíróság előtt beismerték „bűnüket“. A bíróság mindannyukat azonnali kiutasításra ítélte. A hajóskapitányt, mert a tiltott határátlépésben a menekülteknek segédkezett, három hónapra elzárásra ítélték.

Jeruzsálem. — Egész Palesztina területén tömeges letartóztatások voltak, amelyeknek során a hatóságok több mint száz zsidót fogtak el, akik közül sokan a jisiv ismert egységei közé tartoztak. A letartóztatottak különösen Dél-Palesztina kolóniáiról kerültek ki. Így Petach-Tikvahban 48, Rison le Ciomban 34 és Rechobotban 15 személyt tartóztattak le. Ezeknek legnagyobb része mélyt tartóztatottak le. Ezeknek legnagyobb része mélyt tartóztatottak le. Ezeknek legnagyobb része mélyt tartóztatottak le.

Páris. — A párisi büntető törvényszék július 26-án tárgyalta Darquier de Pellepoix párisi városi tanácsos és antiszemita fővezér ügyét, akit az április 25-iki törvényrendelet megsértése miatt bevezették vád alá, mert lázított a lakosság egyik rétege ellen. A vádlott lapjában, a „La France anarchine”-ben cikksorozat jelent meg, amely a Stürmer stílusában támadja a zsidóságot. Pellepoix mellett ezért a vádlottak padján foglalt helyet a cikkek írója, Pierre Gérarde is. Rövid tanácskozás után az elnök kihirdette az ítéletet. Darquier de Pellepoix-t három hónapi elzárásra ítélték. A büntetés felfüggesztésének nincs helye.

Róma. — Július 25-ikén ezer bécsi zsidó utazott Olaszországba. A fasiszta kormány megengedte ezeknek a zsidóknak, hogy mindaddig Olaszországban tartózkodjanak, amíg Angliába, Amerikába és a többi államokba való továbbutazásuk lehetségessé válik. A bécsi zsidó hitközség közleményére külföldi zsidók devizákat utaltak át az olasz bankokhoz, hogy fedezzék az ezer zsidó ellátását.

London. — A német zsidókat segélyező szervezet közleményt bocsátott ki, amelyben közli, hogy a belügyminisztérium a jövőben nem engedélyezi a menekültek Franciaországból Angliába való vándorlását. Anglia a jövőben csak olyan bevándorlókat fogad be, akik közvetlenül Németországból jönnek és akik a megkívánt pénzügyi garanciákkal rendelkeznek. Az angol szervezeti kongresszus tanácsa levelet intézett a tanácshoz tartozó szervezetekhez, a menekültek foglalkoztatása érdekében. A körlevél többek között ezeket írja: „A menekültek között igen sok képzett szakember van, akik sok hasznot hajthatnak az angol iparnak. Tisztában vagyunk azzal, hogy a munkahelyezési lehetőségek igen korlátozottak, mégis ama kéressel fordulunk önökhöz, hogy tegyenek meg mindent ezeknek a szerencsétlen embereknek az elhelyezéséért. Igen örülnénk, ha kérszünknek eleget tenné.”

Monako. — A mentonai F. ar mentén az északi folyamán lévő ördögök hangját hallották. A határőrség megakadályozta a zsidó menekülteket abban, hogy Olaszországból átjussanak Monako közterületére. A monakói rendőrség tíz zsidó menekültet fogott el, majd fegyveres kíséret mellett újból visszakísérte őket az olasz határra.

Moszkva. — Moszkvában meghalt a napokban Jonkel Davidovics Moszkovszki őrnagy, a híres zsidó sportrepülő. Moszkovszki igazgatója volt a szovjet repülőszolgálat sport alosztályának. Részt vett az északi expedícióban és érdemeiért a Lenin-renddel tüntették ki.

Prága. — A Gestapo közölte a prágai zsidó hitközség kivándorlási irodájával, hogy az elkövetkező év folyamán legkevesebb 70 ezer zsidónak kell elhagynia a protektorátus területét. Ez a cseh protektorátus területén élő zsidók felének felel meg. A cseh kormány statisztikai hivatalának közlései szerint 1938 októbertől 1939 július elejéig 24 ezer személy hagyta el a cseh protektorátus területét. Ezek közül 22.864 zsidó.

Varsó. — A varsói központi Palesztina-hivatal a napokban kapta meg azt a 170 diák-cerufikót, amely a lengyelországi diákok palesztinai bevándorlásához szükséges. A cerufikókat névre vannak kiállítva és 140 a héber egyetemre, 130 a hálai technikumra való beiratkozásához szolgál. — A napokban zajlott el Varsóban a lengyelországi zsidó diákok egyesületek országos konferenciája. A zsidó diákok között elhatározták, hogy tizenöt delegátust küld a Párisban összeülő nemzetközi diákkongresszusra. Elhatározták továbbá, hogy bizottságot alakít a főiskolai gettók elleni harcra. A bizottságnak, amelyben az összes diákegyesületet képviselnek magukat, az a feladata, hogy egységesen irányítsa a zsidó főiskolások küzdelmét a gettó-rendeletek ellen és ebből a célból fenntartsa a kapcsolatot a haladó gondolkodású tanárokkal.

— A „NÉPUNK” KÉPVISELETE A GENFI CIONISTA VILÁGKONGRESSZUSON. Lapunk minden lehetőséget megragad, hogy olvasóit a legfrissebb hírekkel és gyorsan tudósítsa a fontos zsidó világ-eseményről. Még anyagi áldozatoktól sem riad vissza, amikor a közönség kiszolgálásáról és alapos informálásáról van szó. Epen ennek szolgálatában több megbízottunk is lesz Genfben a cionista világkongresszuson. A világkongresszus eseményeiről és epizódjairól színes tudósításokat fogunk küldeni dr. Kepes Miklós, a Világkongresszus erdélyi vezetője, aki ezzel kapcsolatban fog bennünket tudósítani, Just József, aki a mizrachi ifjúság delegátusa és Kaufheil Ernő temesvári professzor, akiknek cikkeit és tudósításait mindenkor szívesen fogadta a Népink olvasó-tábor.

— 10—14 EVES ISKOLÁS LEÁNYT teljes ellátásra elfogad fűrdőszoba, zongora használatával és tanítással uricsalád, özv. Berger Antalné Oradea, str. Xenopol Nr. 5.

— HALÁLOZÁS. A kolozsvári zsidóság osztatlan részété mellett temették el Pál Miklósnét, aki hosszas betegség után hunyt el a napokban. Az elhunytat széles körben ismerték nagy jótékonyágáról és vallásos életéről. A haláletet mélyen sújtotta a megboldogult férjét, aki a kolozsvári vallásos zsidóságának ismert és köztiszteltetben álló tagja, gyermekeit, valamint széleskörű rokonságát.

— A ZSIDÓ MENEKULTEK HELYZETE TANGERBEN. A rhodosi zsidó hitközség nemrég azzal a kéréssel fordult a tangeri zsidó menekültügyi bizottsághoz, hogy fogadja be azt a közel 300 zsidó menekültet, akiket kiutasítottak Rhodosból az olasz hatóságok és akiknek minden vagyont elvették. A tangeri bizottság közölte a rhodosi hitközséggel, hogy nem áll módjában a kérésnek eleget tenni, mert Tangerben nyolcszáz menekült tartózkodik, akik közül 285 közvetlenül a hitközség támogatásából él és ennél nagyobb terhet képtelen vállalni a hitközség.

— KÉT JOBBHÁZBÓL VALÓ VIDÉKI ISKOLÁS GYERMEKET TELJES ELLÁTÁSSAL, fűrdőszoba használatával elvállalok. Közel az iskolához. Oradea, Str. Nicolai Jorga 21. szám, I emelet 15-ös ajtó.

— ELJEGYZÉS. Krausz Tibor fatermelő, Olaszliszka, eljegyezte Rosman Livia urleányt Sátoraljaújhelyről.

— 8 EVES FIU MELLÉ PERFEKT ROMÁN NYELVTUDÁSSAL végzett tanítónőt vagy övönöt felveszek. Cím: Salgó Jenő Oradea, str. Nicolae Jorga 8-a.

JÓHANGU, modern, vallásos, kitűnő referenciákkal rendelkező fiatalember vállalná a nagy ünnepekre az előimádkozói és balhoreh teendőket kisebb modern hitközségben, vagy imágyesületben. — *Meskereséseket: Bernáth Martin Cluj, Poste Restante.*

— A CSEH PROTEKTORÁTUS ZSIDÓ HIREI. Megkezdte működését Prágában a zsidó kivándorlási hivatal, amely, mint megirtuk, a Gestapo közvetlen felügyelete alatt áll. Még mielőtt ehhez az irodához fordulna, minden kívándorolni óhajtó zsidó köteles jelentkezni a prágai zsidó hitközségnél. A hivatal terv szerint naponta 300 zsidó iratát van hivatal kiállítani. — A határidő, ameddig köteles volt minden zsidó bejelenteni a hatóságoknak értéktárgyait, lejárt. Az utóbbi napokban hosszú kigyórosorokban álltak a zsidók a cseh Nemzeti Bank épülete előtt, hogy bejelentésük arany, ezüst és drágakő értékeiket. A prágai lapok becslése szerint mintegy százezer zsidó jelentette be értéktárgyait.

H-U-M-O-R

AKTUALIS HAZUGSÁGOK

„Pesti zsidó vagyok. Hetek óta munka és foglalkozás nélkül tengek-lengek. A minap épp a miniszterium mellett mentem el és kíváncsiságból felmentem megnézni, mi van ott? A folyosón elcsappott egy ur, megkérdezte, hogy zsidó vagyok-e és mikor megmondtam, hogy igen, kizörd örömmel betesélt egy szobába, leülteit, konyakkal és cigarettával kínált meg, azután aziránt érdeklődött, hogy nem akarnék-e egy fűszerüzletet nyitni? Kijelentettem, hogy igen, erre átadott egy iparigazolványt. Mindez pedig tizenöt perc alatt játszódott le, úgy hogy a villamos átszállójegyet még használhatam is.”

— Rádión hallottam egy európai énekesnőt énekelni és szerelmes lettem a hangjába. Azonnal sürgönyöztem neki, hogy küldje el a fényképét, mire ő drótműkötől távirón elküldte a fényképet, mire én ugyanolyan módon elküldtem az enyémet, erre telefonát megkötöttük a házasságot. Itt is, ott is anyakönyvvezető állt a telefon mellett. Ez az egész történet pedig pontosan huszonegy óra alatt zajlott le.

VENDEGLŐBEN
Egyik fűrdői restauránthoz a vendégek zene mellett vacsoráznak. Egyszer csak az egyik vendég kiabálni kezd:
— Pincért!
— Parancsoljon nagyságos ur.
— Vigye el attól az úrtól a levest, nem halljuk a zenét.

— Egy ur és a felesége vendéglőben étkeznek és husi esznek. Az asszony azt mondja a férjének: — Édesem, ez a hus rághatatlan.
— Dehogyn rághatatlan — mondja a férj — csak te elfelejtetted a fűszereket felvenni.

HÁNYFELE KERESZTÉNY VAN?
Akinek az ősei is keresztények voltak, az az öskeresztény, aki a felesége révén keresztény, az a nőskeresztény, a zsidó irontharcos, a hőskeresztény, aki régen tért ki, az idős keresztény, a kitért zsidó díjbrókozó, a kitért keresztény, aki maga zsidó, de keresztényhez adta a leányát, az vős keresztény.

BERETVAPENGE
Egy ismert és önmagától elragadtatott kántor elment az orvoshoz, hogy adjon valami szert a torokának, mert rekedniek éri magát. Az orvos megkérte a panaszt és mert egy kicsit nagygyógyító volt, a következőket parancsolta az asszisztensnek: — Cromagoljon be a kántor urnak egy beretvapengét...

A POKOL FAGYALTJA
A pap meg akarja magyarázni híveinek, hogy milyen meleg van a pokolban és így szól:
— Láttátok már, hogy sístere a víz a forró vason?
— Igen.
— Nahát, ez a pokolban a fagyalt.

A BUDAPESTI UTCÁN
A lejtőn álló déli órákban két hírsoros találkozik a budapesti utcán. Azt mondja az egyik: — Engem megörjít ez a szörnyű bőség. Hát te hogy bírod?
— Nekem kutyabajom — feleli a másik — mert egyszerűen úgy fogom fel a dolgot, hogy a melegből is csak 6% jut rám.

A VICCEK
Egy diklótor maga elé titál egy zsidót és rákiabál:
— Hallom, hogy a hírsorsosai mindenféle vicceket csinálnak rólam. Ha még egy ilyen viccet meghallok, az összes zsidókat felakasztatom. Mondja meg nekik, hogy különben is hiába viccelnek, a nép egy tömegben áll a háttam mögött.
A zsidó ijedten hátrál:
— Pardon, ezt a viccet nem én mondtam.

MI EGY PARADOXON?
Amikor egy cukorkakereskedő panaszodik, hogy keserű az élete.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

NÉPUNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Miért nem tud Genf korszakos eredményt elérni?

A világlapok teli vannak egy zsidó névvel, amely most került a világerdeklődés homlokterébe és egészen bizonyos, hogy néhány nap múlva le is fog tűnni. Mannheimerről van szó, az amsterdami bankárról, aki a Mendelsohn bankháznak volt tulajdonosa és amely bankház 150 éves fennállás után a napokban jelentett fizetési képtelenséget. Mannheim bankár 24 órával előbb meghalt, amikor kiderült, hogy a patinás cég, amely csak államokkal kötött üzleteket, beszünteti fizetéseit. Majd szandáni fogják a bankházat, Mannheimerről meg a francia és angol lapok a halk részvét, a német újságok pedig a „lásd ez a zsidó” felkiáltással teszik majd meg észrevételeiket.

Mannheimer dr. a zsidó bankzseninek volt prototipusa, aki hatalmas vagyont gyűjtött és fiatal kora dacára, aktíve beleszólt nagy államok pénzügyi gesztioiba. A jóla szóla ismertetések nyomán az az érzésünk, hogy éppen ezek a sokmilliárdos állami kötelezettségek haladták túl erőit, hiszen volt rá esél, amikor a világ leggazdagabb államának, a franciáknak nyújtott ő, a zsidó bankár hathatós segítséget. Egy ember magánbankja segítségével nyújtott „anyagi támogatást” a Banque de France-nak és francia pénzügyminiszterek jártak hozzá naponta megbeszélése.

Azonkívül, hogy az egyéni banktragediával kapcsolatban a világ újra zsidóznia fog, dacára annak, hogy különben nem „zsidó ügy” ez az egész, nagy feltűnést keltett esemény. Patinás név volt eddig a mendelsohni, most pedig az amsterdami törvényeszek táblájára került, ahol az izolvens cégeket tartják nyilván. Viszont ezzel kapcsolatban jussom eszünkbe, hogy a napokban megkezdődött a genfi cionista világkongresszus. Husz világkongresszus zajlott le negyvenkét év alatt. S ez idő nem volt elég ahhoz, hogy egy ilyen pénzügyi zseni, mint amilyen Mannheim is volt, odaállt volna egy kicsiny, de nagyjövőjű államépítés mellé. A százmillió holdlandiortok, a milliárd frankok csak úgy repültek a levegőben és amikor egy kis zsidó nép akart építeni országot, nem jutott ahhoz a kegyhez, hogy egyetlen nagyszűlű bankárja alányult volna az eszmének, hol felemelje a szegénység porából.

Mindég csak a kis tanítók, vidéki intellektuelek, prédikátorok, újságírók és kiskereskedők állottak a sorba, hogy harcoljanak az eszméért. Meg az élen néhány politikus, aki tárgyalgat, de amikor a dolgot pénzügyi lélelépítésre került a sor, akkor megakadtak, mert a nagy pénzbarók, a francia meg egyéb nagyvállalok piacain „angasztáltak” magukat. Holott ha egy ilyen bankár, ilyen „krájlzeros” esettel ad-

ná össze magát, mint a zsidó országépítés, akkor talán nem veszne oda minden vagyona és élete is 48 éves korában.

Ha a genfi napok nem tudnak korszakos eredményt elérni, sokban hozzájárul ahhoz, hogy még mindig nem nőtt elég nagyra a zsidó országépítés ahhoz, hogy a Mendelsohn és Tésa bankház, meg a hozzá hasonló cégek „üzletet” látnának benne. Nem olyan nagy üzletet, — amelybe bele is lehet bukni, hanem olyan, amely reális volna és kicsi, de biztos hasznot hajtó. Amig a mi zsenijeink, ha politikusok, más népet boldogítanak, ha tudósok, akkor más népeknek dolgoznak, ha pénzügyi zsenik, akkor francia és hasonló államot „szandálnak”, addig nagyon nehéz a tere azoknak

Megnyílt Genfben a XXI-ik cionista világkongresszus

A cionista pártok vezetőinek nyilatkozata a „Népink” számrára

Genf. — Szerda este 9 órakor a világ zsidóságának óriási érdeklődése mellett megnyílt a huszonegyedik cionista világkongresszus. A megnyitó ülés a genfi színház hatalmas termében folyt le számos állam diplomatájának, több, mint 500 delegátus és a világlapok tudósítóinak jelenlétében. A megnyitó ülésen dr. Chaim Weizman elmondotta nagyszabásu megnyitóbeszédét. Utána az üdvözlések hangzottak el.

M. Lachenal, a svájci köztársasági kormány nevében üdvözölte a világkongresszust, majd a svájci cionista szervezet, utána a svájci hitközségek szervezetének elnöke. Különös érdeklődésre tartott számot Justin Goddard francia szenátor, volt miniszter beszéde, aki a francia-palesztinai bizottság elnöke és a cionizmus régi híve. A megnyitó ülésen résztvettek Wegwood ezredes és Cazalet kapitány, akik az angol alsóház tagjai. Dr. Nahum Goldman, a Jewish Agency népszövetségi megbízottja a jelenkor zsidókérdéséről tartott nagyszabásu referátumot.

Csütörtök reggel az első plenáris ülésen megválasztják a kongresszus elnökségét és utána megkezdődik az érdemleges munka és érdemleges tárgyalás.

Lapzártakor érkezett Genfbe kiküldött tudósítónknak, Just Józsefnek repülőpostán küldött riportja, amelyből helyszüke miatt csak a következőket közöljük:

— Az egész Genf nyüzög a sok delegátustól, vendégtől és laptudósítóktól, akik erre a nagy világeseményre jöttek el.

az álmódzóknak, akik a genfi tó partján összegyűltek. Viszont addig-addig gyűléseznek, amíg kiderül, hogy nagyobb kincs van kezükben, mint a manheimereknek. Ők a zsidó jövőt tartják markukban s nem a folyó aranyat, amely gyorsan keres más gazdát. De ha az ideális országépítés híveinek serege végre összelognak a nagyitökevel, akkor a business-t kedvelő angol is másképpen beszélne. Olyan rideg tőkés mentalitás, mint amilyen az angol, a Hyde parkba küldi álmódzóit, hogy ott kibeszéljék magukat. Viszont az üzletembereket a City-be hívja, de csak az utóbbiakat veszi komolyan. A cionista álmódzókat a Hydeparkbeli prédikátorok nyóvján fogja tartani mindaddig, amíg a Tőke három nagy „T”-vel nem jelentkezik. De ez a zsidó tőke öngyilkos lesz vidéki kastélyában és egytelen elégtétele, hogy a temetésén az őt ember között, akik elkísérték, ott van Paul Reynaud, a franciák pénzügyminisztere is. Ha azonban a zsidó néptől dídoznának energiát és pénzt, egy egész nép állana meghaltan sirja körül.

Senki nem nézi a genfi szépségeket, hanem mindenki a várható nagy eseményekkel van elfoglalva. Jómagam is ellejelettem a 34 óras ut fíradalmait és azonnal felkerestem az egyes cionista pártok vezetőit, hogy tőlük nyilatkozatot kérjek a „Népink” számára a várható megnyilatkozásoktól.

— Mit várhatunk ettől a kongresszustól? — ezt a kérdést szegzem minden prominens vezetőférfiu mellének. Itt adom a villáminterjúkat, amelyeket kaptam.

RAV MEIR BERLIN, A MIZRACHI VILÁGSZERVEZET ELNOKE:
— Ez a kongresszus a harc kongresszusa kell legyen, a „milchama,” harc mindenki ellen. aki az országépítést zavarni akarja. Ezt a harcot Erec Jiszraelben kell folytatni, de nem egy napig, mint a Fehér Könyv elleni tiltakozáskor, hanem egy végtelenül szívós harcot, amely a biztos győzelemhez vezet. Ha sokezer áldozatba is tog kerülni, erre is fel kell készülnünk. Ha azt mondjuk, hogy nem szabad felhagyni a reménnyel, ez azt jelenti, hogy harcolni kell minden erővel.

BEN GURION, AZ EXECUTIVE ELNOKE, A MUNKASSÁG VEZÉRE:

— Minden pénzt, amelyet cionista célra gyűjtünk, fel kell használjuk hajók vásárlására és hadseregnek kell költsük. Fel kell készülnünk a harcot! Ha mindez a

(Tudósításunk folytatása a 12-ik oldalon.)